Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 116 (366) ◆ Вівторок, 23 червня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Читайте в номері

Офіційні зустрічі

ТРЕБА ЗУПИНИТИ ВІЙНУ

«Сьогодні вже можна сказати, що в трьох регіонах колишнього Союзу — між Вірменією й Азербайджаном, у Грузії і в Придністров'ї — тривають не просто міжнаціональні конфлікти, як тлумачили раніше, а йде повнокровна війна», — такими словами почав учора свою зустріч з представниками Президента в районах Л. Кравчук.

А далі Президент зупинився на найголовнішому — криваве вогнище палає безпосередньо біля південних кордонів України, гинуть сотні громадян Молдови, а життя людини — то найвища цінність незалежно від національності, зростає загальна напруженість, на яку з тривогою дивиться світ, тому незалежна Українська держава не може стояти осторонь. Навпаки — повинна зробити все, щоб зупинити кровопролиття на землі Молдови.

— У Кишиневі працює наша делегація. Вам же я хочу висвітлити особливості сьогоднішньої позиції України щодо подій у Молдові. Я дав доручення нашому МЗС, щоб її було викладено чітко й однозначно. Суть її полягає в тому, що Україна, враховуючи особливості цього багатонаціонального регіону Молдови, особливості історичного минулого, виступає за те, щоб Придністров'я отримало статус автономної республіки в складі Молдови. Ми виступаємо за те, щоб у документах, які, може, будуть прийняті, чітко зазначити, що Придністровська автономна республіка в разі вирішення Молдовою питання про приєднання до Румунії залишає за собою право вирішити свою долю так, як вважає народ Придністров'я. Гарантом цього може виступити Україна. Ось наша позиція. Вона чітка, однозначна й нова, враховує ті події, що відбулися останнім часом у Молдові. Ми

(Закінчення на 2-й стор.).

УЧОРА відбулося спільне засідання Президій Верховної Ради України та Верховної Ради Криму, на якому розглядалися питання про розмежування повноважень між Україною та Республікою Крим.

Нотатки з цього засідання будуть опубліковані.

ПРЕЗИДЕНТ України Л. Кравчук прийняв учора президента Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) К. Шваба, який перебуває у Києві з нагоди проведення тут міжнародної економічної конференції.

Під час зустрічі сторони обговорили питання, що становлять взаємний інтерес, зокрема, про інтеграцію України до європейських структур та її співробітництво з ВЕФ.

К. Шваб вручив Президентові України запрошення взяти участь у черговій сесії Всесвітнього економічного форуму, яка проходитиме у швейцарському місті Давосі.

8 Рік 1941-й. Так починалась війна 9

ВИСНОВКИ УРЯДОВОЇ КОМІСІЇ

Завершила роботу урядова комісія, створена у зв'язку з аварією 9 червня на шахті «Суходільська-Східна» Луганської області. В результаті цього лиха загинули, як відомо на 22 червня, 63 гірника.

Як встановлено комісією, причиною вибуху і групового нещасного випадку на шахті стало не тільки утворення вибухонебезпечної концентрації метану в тупиковому вибої вентиляційного ходка номер 21 і у східному уклонному конвеєрному штреку, а й порушення правил техніки безпеки у вугільних і сланцевих шахтах. Тупиковий вибій не був забезпечений необхідною кількістю повітря — подача його мала становити 440 кубометрів на хвилину, розрахунки в паспорті виявились 207 кубометрів, а фактично до нього надходило лише 70 кубометрів.

Ще одна з серйозних причин аварії — наявність у вибої вибухонебезпечних відкладень вугільного пилу у зв'язку з несвоєчасним і неякісним виконанням протипилових заходів. Відзначено незадовільну організацію контролю з боку осіб загальношахтного нагляду за станом провітрювання, додержанням вимог пилогазового режиму, експлуатації апаратури газового контролю, електроустановок та кабельного господарства.

Урядова комісія вважає, що на шахті незадовільно ведеться нарядна система і табельний облік трудящих, які перебувають у шахті, що утруднило рятувальні роботи.

Визначено винних осіб, які відповідно до закону понесуть покарання.

Людмила ТКАЧЕНКО, кор. УКРІНФОРМ.

КОЗАЦЬКЕ ЗРЕЧЕННЯ ВІД ПРИСЯГИ

Минулої неділі, в День усіх Святих, у Переяслав-Хмельницькому зібралася козацька рада. За давнім православним звичаєм помолившись перед важливим рішенням, українське козацтво денонсувало знамениту Переяславську угоду. Звичайно, роз'єднання з Росією відбулося раніше: про це заявив український народ ще на грудневому референдумі, але давня присяга на вірність московському цареві й досі ганьбила козацьку честь.

Історія довела, що «старший брат» першим зламав клятву «жити як рівний з рівним». Тому немає й моральних перешкод для порушення даного слова. Зречення від присяги відбувалося на тому ж самому майдані, де 8 січня 1654 року український народ довірливо підставив шию для московського ярма. Детальніше про цю подію ви зможете дізнатися в одному з наступних номерів.

ЗВАННЯ — КЕРІВНИКАМ МИТНОЇ СЛУЖБИ

Кабінет Міністрів України присвоїв персональні звання:

Державного радника митної служби 2 рангу Шляхті Юрію Андрійовичу, начальнику Чопської митниці;

Державного радника митної служби 3 рангу Діденку Станіславу Гавриловичу — начальнику Бориспільської митниці; Колосу Анатолію Вікторовичу, начальнику Львівської митниці; Плотнікову Дмитру Івановичу, начальнику Херсонської митниці; Ятківському Павлу Никифоровичу, начальнику Одеської митниці.

ТРЕБА ЗУПИНИТИ ВІЙНУ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

виступали за те, щоб Молдова розв'язала цю проблему мирним шляхом, шляхом двосторонніх домовленостей. Але коли вже є сотні жертв (ми не вдаємося до аналізу причин, хто винен, а хто не винен, бо не маємо достатньої інформації, щоб зробити остаточний висновок), ми хочемо, щоб усі зрозуміли нашу позицію. Її висловить і наша делегація в Кишиневі. Ми не можемо спостерігати, як гинуть люди,— сказав Л. Кравчук.

Розповідаючи про завдання української делегації на зустрічі Президентів України і Росії в Дагомисі, Л. Кравчук повідомив, що в ній візьмуть участь Голова ВР України, її Прем'єр-міністр, міністри оборони, закордонних справ, фінансів, економіки, голова правління Національного банку, експерти. А про мету зустрічі сказав:

— Крім питань двосторонніх відносин між Україною та Росією у всіх сферах, це головне наше завдання, будуть обговорені й усі інші гострі питання, що непокоять не лише народи колишнього Союзу, а й світове співтовариство. Я вважаю, що Росія та Україна, а Україна до цього готова, за бажання взаєморозуміння, відповідального ставлення до ситуації, яка склалася, можуть вжити таких заходів, що зупинять війну на території колишнього Союзу, а точніше — в регіонах колишнього Союзу.

Що ж до завдань своїх представників на місцях, Л. Кравчук сказав те, що, так би мовити, лежить на поверхні, і що повинен усвідомити кожний громадянин України. «Справжню незалежність ми здобудемо тоді, коли підведемо під неї економічну базу», — підкреслив Президент і далі зазначив, що українського воза з кризи можна витягти тільки спільними зусиллями. Кожного на своєму місці. З усвідомленням особистої відповідальності. Представники Президента не заперечували. Їх хвилювали конкретні механізми дії нової форми влади, відносини з представницькими органами на місцях, проблеми втілення в життя програм економічних реформ.

Під кінець зустрічі Л. Кравчук відповів на запитання присутніх.

Володимир СКАЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».

У постійних комісіях Верховної Ради України

КОЛИ КОНСЕНСУСУ НЕМА

Більш строкату Комісію, як з питань державного суверенітету, міжреспубліканських і міжнаціональних відносин, уявити важко. Представлені, вважай, всі спектри парламентських кольорів: М. Горинь і М. Шульга, С. Хмара і Ю. Єльченко, О. Шевченко і М. Шкарбан... Депутати всі примітні, часто з діаметрально протилежними позиціями, і це вносить неабияку складність в роботу Комісії. Зате коли вдається дійти згоди, то закони виходять на пленарне засідання підготовлені всебічно і ускладнень з обговоренням майже не виникає.

І ще одна прикметна особливість Комісії. Акценти в її роботі за часом повністю повторюють послідовність назви. Спершу Декларація про суверенітет і незалежність, далі договори на рівні СНД, сьогодні — практично повне зміщення на проблеми міжнаціональних стосунків в Україні.

Зрозуміло, це три пульсуючі межові точки — в Криму, Закарпатті і Донбасі. Болісна реакція росіян, які в імперії, чи Союзі, за будь-яких умов психологічно завжди і скрізь звикли бути в більшості, а тут треба звикати до номінального становища національної меншини — поживний грунт для поширення сепаратистських, а то і відверто шовіністичних настроїв. А натомість і з'яви зустрічних претензій інших народів, яких тривале домінування однієї нації позбавило власної самобутності.

Декларація прав національних меншин України, прийнята Верховною Радою перед грудневим референдумом, виявила намір розв'язувати їх проблеми демократично, за світовими, цивілізованими стандартами. Нині в першому читанні вже прийнято і відповідний закон. Друге стоїть у порядку денному сесії на перше липня. Якщо не виникне додаткових ускладнень, зрештою, буде створено правову основу для розв'язання існуючих міжнаціональних проблем.

У кримському ракурсі правовий вакуум ускладнює повернення на свою землю татарського населення. На часі нагальне прийняття закону про реабілітацію прав репресованих народів. Але його проект забуксував з уже відомих причин, себто через складні взаємовідносини в Комісії. Думки розділилися: достатній цей закон лише стосовно кримських татар, болгар, поляків, німців, яких сталінський режим вивіз за межі України; чи він мусить поширитися і на українців («куркулів», «запроданців»), яких також сотнями ешелонів депортували до Сибіру?

До того ж ніяк не вдається визначитися із статусом кримськотатарського народу, єдиного, окрім українського, який має право не називатися національною меншиною. Але він не має ні своєї державності, ні території, і Комісія з потугами іде до підтвердження його права на самовизначення. Затримка за тим, що це право належить реалізувати в тому Криму, яким він сьогодні є. І ще, враховуючи розпорошеність татар по Середній Азії, Росії, Туреччині, де їх, за різними даними, проживає від одного до двох мільйонів.

Паралельно підготовлено проект закону про самоуправу адміністративну територію Закарпаття. Поки що це тільки спроба реалізувати результати їх грудневого референдуму, коли більшість населення краю висловилася за самостійність. Закон також дуже складний за змістом, позаяк включає моменти не лише адміністративної автономії, а й політичної.

Одностайності в Комісії, звісно, знову немає. Та ще й відчувається лобістський тиск різних громадських організацій Закарпаття — від неокомуністичних до русинських, які ще тримають у пам'яті часи Підкарпатської Русі. Отож тамтешня конфронтація на практичному рівні, в теоретичному, дискусійному плані перекинулася і в Комісію.

Щодо Донбасу, вірніше, останньої актуалізованої проблеми донського козацтва, то, як сказав заступник голови Комісії А. Корнєєв, вона ще не є першочерговою. Хоча він і бачить ембріон, який ще не відомо у що виросте. Ускладнення можуть розвинутися в трьох напрямах. Одні члени Комісії прогнозують загострення між козаками запорізькими і донськими. Тобто міркують в суто історичному плані. Друга точка зору тісно переплітається з попередньою — вимога використання російської мови як державної. Тут симпатиків на Сході дончакам шукати не треба. Нарешті, чому Комісія не поспішає радикально ставити це питання, бо воно неодмінно накладеться на економічні, екологічні і соціальні умови регіону?

Утім, конфлікт намітився і розвивається не за сценарієм, який передбачає частина депутатів. Присяга кількох тисяч жителів України на вірність іншій країні — це вже не своєрідне розуміння ідеї батьківщини, повернення історичних традицій, збереження давніх зв'язків між жителями сусідніх областей двох держав. По суті, ситуація виходить з-під контролю і навряд щоб можна було чимось виправдати поведінку донського козацтва, не кажучи вже про можливість якось сумістити її з державним правопорядком України.

Луганська адміністрація направила Президенту листа, де однозначно висловилася: на рівні області проблеми не вирішити. Не та компетенція. Потрібне державне втручання. У Комісії, яка найперше репрезентує державу в питаннях міжреспубліканських відносин, здається, інша думка. Велике бачиться на відстані, але зблизька деталі виразніші. Дилема?

Сергій **СКИБА.**

ЗА МИР ТА ЗГОДУ

20 червня в Сімферополі відбулося засідання організаційного комітету по скликанню депутатського конгресу «За мир та згоду», в якому, очікується, візьмуть участь понад 500 депутатів Рад усіх рівнів. Було прийнято пакет документів, зокрема Звернення до Президента України та Верховної Ради України, до Верховної Ради та виборців Криму.

У ньому висловлюється тривога з приводу того, що у цей складний час становлення державної незалежності України і Криму нагнітаються політичні пристрасті, ведеться цілеспрямована кампанія дискредитації рішень Верховної Ради України, Президента України, законів, що гарантують статус Криму як республіки у складі України. Сьогодні, — підкреслюється у Заяві, — незалежна Україна є гарантом стабільності не тільки в СНД, а й на Європейському континенті, тому ескалація сепаратизму і політичної напруженості, посягання на територіальну цілісність України несуть у собі загрозу дестабілізації обстановки не тільки на Україні і в СНД, але й фактично підривають мир і безпеку в Європі.

Автори заяви констатують, що в Криму діють сили, які прямо заінтересовані у перегляді існуючих кордонів, у створенні хаосу й анархії, економічної нестабільності, які переслідують свої цілі на шкоду добробуту, миру, спокою на землі Криму.

Лицемірна політика організаторів референдуму веде до розколу жителів Криму на дві непримиренні політичні сторони, спрямована на розпалювання міжнаціонального розбрату, неминуче створює конфронтацію між різними верствами населення навіть на побутовому рівні, призведе до повного занепаду промисловості, сільського господарства, індустрії туризму й відпочинку на півострові.

Найбільш парадоксальним є те, — наголошується у заяві, — що ініціаторами антиукраїнської кампанії в Криму виступили також і окремі народні депутати України і Верховної Ради Криму, які свою бездіяльність, невміння розв'язати для кримчан наявні економічні й екологічні проблеми намагаються прикрити новими демагогічними гаслами і політичним псевдопатріотичним позуванням, а по суті — відторгнути Крим від України, наділити президентськими повноваженнями нинішніх «борців за незалежність Криму». Такі дії економічно не обгрунтовані. Ніхто в СНД (яка має свої труднощі) не дає десятків мільярдів оборотних коштів кримським підприємствам, нових мільярдів рублевої готівки для виплати зарплати робітникам, колгоспникам і пенсій пенсіонерам. Очевидно, кримський сепаратизм спрямовано на зруйнування демократичних завоювань як в Україні, так і в Росії, веде до загострення відносин між цими дружніми слов'янськими державами, є спробою посіяти міжнаціональний розбрат між братніми українським та російським народами і породити територіальні претензії між ними.

Оргкомітет скликання депутатського конгресу нагадує народним обранцям, що саме від них залежить, чи збережеться мир і громадянська згода на кримській землі, чи будуть проведені економічні реформи і чи зможуть виборці жити у безпеці й добробуті.

У Заяві висловлюється вимога до Верховної Ради Криму не проводити незаконного референдуму, не затівати ігор з виборами президента Криму. Документ спрямований на підтримку існуючого статусу республіки Крим як невід'ємної частини України, голів Рад міст і районів Криму, трудових колективів, усіх громадян, які виявили політичну мудрість, громадянську відповідальність за майбутнє Криму.

У Заяві міститься заклик узяти участь у роботі конгресу «За мир і згоду», що відбудеться 28 червня у Сімферополі, і провести у виборчих округах, на підприємствах, в закладах і установах, колгоспах збори на підтримку вимог, висловлених у Заяві.

СУДОВИЙ ПОЗОВ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Судовий позов до республіканського парламенту подала до Вищого арбітражного суду України Дніпропетровська спілка менеджерів. Такий незвичний вчинок викликаний прийнятим Верховною Радою України 21 лютого Законом «Про оподаткування доходів підприємств і організацій», який був опублікований у газеті «Голос України» тільки 18 березня, а відповідно до спеціальної постанови парламенту має вступити в дію вже з першого січня 1992 року, тобто задовго до його прийняття. У своєму позові спілка менеджерів відзначає, що зацікавлена у визнанні цього акта Верховної Ради недійсним, оскільки введення його в дію до опублікування в пресі «завдало нам істотних матеріальних збитків, тому що, не знаючи цього закону, ми планували нашу господарську діяльність на підставі положень, що мали чинність у четвертому кварталі 1991 року, у результаті чого зазнали надмірно високого оподаткування».

Тепер крапки над «і» у цій незвичній для нашого законодавства справі має поставити Вищий арбітражний суд України. Буде визнано найвищий орган державної влади порушником діючого законодавства чи його рішення щодо нової системи оподаткування доходів залишається в силі? Відповідь на це нелегке питання треба буде знайти правовим арбітрам.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО АГЕНТСТВА

Згідно з інформацією, що надходить з різних джерел, 19 червня ц. р. різко загострилася ситуація в Республіці Молдова. Знову розпочалися воєнні дії між збройними формуваннями протиборствуючих сторін у місті Бендери. Є вбиті і поранені, зруйновано ряд цивільних об'єктів. Заблоковані й позбавлені можливості нормального функціонування військові спостерігачі від України, які перебувають у Бендерах для здійснення контролю за дотриманням домовленостей щодо припинення вогню та роз'єднання сторін.

Тим самим були порушені домовленості, досягнуті в Хельсінкі, Кишиневі й Лісабоні міністрами закордонних справ Молдови, Росії, Румунії й України щодо шляхів і механізму врегулювання конфлікту і запобігання його ескалації на території Республіки Молдова.

Українське національне інформаційне агентство уповноважене заявити, що уряд України глибоко стурбований трагічним розвитком подій у місті Бендери і рішуче вимагає негайного припинення воєнних дій.

Уряд України ще раз підкреслює, що конфлікт у Республіці Молдова має вирішуватися політичними методами в рамках механізму, створеного відповідно до міжнародних домовленостей. Інший шлях веде до страждань невинних людей. Україна готова негайно включитися в роботу чотирьохсторонньої комісії з метою якомога скорішого припинення кровопролиття.

Придністровський вузол

ІНТЕРВЕНЦІЯ

14-та АРМІЯ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ВІДКРИТО ПЕРЕЙШЛА ДО ВЕЛИКОМАСШТАБНИХ ВОЄННИХ АКЦІЙ У ПРИДНІСТРОВ'Ї

Сигналом до неї стали войовничі заяви віце-президента Росії О. Руцького. Очевидно, генерал Руцкой дискомфортно почуває себе в ситуації, коли не гримлять гармати. Не досягши успіхів на теренах бита за врожаї, генерал набирає очки на «гарячих» точках. «На кожний снаряд з правого берега ми відповімо десятьма», — заявив він.

А тим часом лише в боях за Бендери загинуло 200 і поранено 300 чоловік. Конфлікт переростає у справжню російсько-молдовську війну. Причому якщо раніше Москва старанно маскувала участь своєї 14-ї армії в конфлікті, то нині російські танкові полки відкрито штурмують Бендери.

Особовий склад 14-ї армії отримує «фронтову» платню із фондів спеціально створеного в Москві Польового банку, а термін служби в Придністров'ї зараховується як рік за два. На службу призвані офіцери-запасники, котрим у генштабі Міністерства оборони Росії вигадали назву «черноморского казачества», про яке насправді колишні офіцери Радянської Армії не мають жодного уявлення. Призвані також сержанти і солдати запасу, які утворили так звану гвардію Придністровської Республіки. Фактично за рахунок цих формувань чисельність особового складу 14-ї армії зросла вдвічі. Бронетехніки ж, артилерії, стрілецької зброї, боєприпасів на лівому березі вистачає. На території Молдови лише тут дислокуються танкові частини (правий берег танків не має), тут же зосереджені артсклади.

Очевидно, використавши зимово-весняний період для «обкатки» поповнення, Москва вирішила за літо розгромити частини молдовської армії та поліції і змусити Кишинів визнати маріонеткову промосковську державу — Придністровську Молдовську Республіку (ПМР). Як заявив після повернення з Америки Б. Єльцин, « сили для цього в нас є».

Тональність заяв Б. Єльцина і О. Руцького така, нібито йдеться про бойові дії російської армії на території власне Росії, а не на землях незалежної держави, яка до того ж навіть не межує з Російською Федерацією. Відкрита участь окупаційної 14-ї армії в агресії проти суверенної Молдови, на території якої вона дислокується, не може класифікуватися інакше, як інтервенція.

На жаль, цього не хочуть визнавати не тільки Єльцин з Руцьким, а й американські конгресмени, які так палко недавно аплодували словесній еквілібристиці Президента Росії і так щедро обіцяли нові доларові ін'єкції. Діяння ж Бориса Миколайовича та його команди розходяться із словами. Росія дедалі більше нагадує свого агресивного імперського попередника — СРСР, який завжди доводив на практиці свою правоту і захищав свої інтереси з допомогою танків.

Намагання будь-якою ціною допомогти тираспольському режимові встояти на ногах переслідує далекосяжну мету: утворити державу-сателіт, яка б завжди напоготові тримала ніж за спиною нового конкурента Москви — України. Зовнішньополітичні ж зусилля Росії спрямовані нині на те, щоб США закривали очі на методи, з допомогою яких ця мета досягається. Але чи може держава, яка видає себе за захисника свободи, справедливості і демократії, дозволити новітній імперії чинити розбій проти маленької Молдови? Чи не настав час світовому співтовариству спитати у московських політиків: може, досить крові, панове?

Валентин ЛАБУНСЬКИЙ.

На знімках: ще одна жертва війни; на передовій; біженці Придністров'я.

Фото Сергія ВОРОНІНА, Валерія КРУГЛИКОВА.

Актуально

Пік воєнних дій у Карабасі...

Останні дві доби у Нагірному Карабасі відзначалися посиленням боїв між вірменами й азербайджанцями. Представник Міністерства оборони Азербайджану заявив, що азербайджанські сили в запеклих боях відбили кілька населених пунктів, захоплених раніше вірменами.

Водночас керівництво НКР повідомляє про бойові успіхи вірменських сил самооборони і взяття ними міста Ленінакан. Нині бої точаться у Мардакертському й Аскеранському районах.

...У Придністров'ї

Криваві події на берегах Дністра дедалі більше нагадують повномасштабну війну. Із Кишинева повідомляють, що придністровські гвардійці провели атаку вздовж усього фронту. Триває перестрілка біля села Кочиєри, а в районі села Роги стався танковий бій.

Прес-центр Тирасполя передав, що молдовська сторона підтягує до Бендер, напередодні звільнених силами придністровців, бронетехніку, артилерію і піхоту.

Тим часом відбулася телефонна розмова Президента Молдови Снєгура з Головою Держради Грузії Шеварднадзе у зв'язку із заявою віце-президента Руцького. Молдовський лідер, зокрема, заявив, що першопричиною придністровського конфлікту є «імперська національна політика Росії», яка й донині підтримує авторитарні, неокомуністичні кола на території СНД. Шеварднадзе, у свою чергу, погодився з такою оцінкою і сказав, що тепер вкрай важливо, щоб російський народ і вся світова громадськість мали правдиву інформацію про події в зонах конфліктів.

...І в Південній Осетії

«Осетинці до останнього захищатимуть Цхінвал від грузинських націоналістів»,— заявив Голова Верховної Ради Південної Осетії Кулумбеков. Він також повідомив, що грузини поставили ультиматум перед захисниками південно-осетинського адміністративного центру. У ньому, зокрема, говориться, що в разі невиконання умов ультиматуму місто буде взято штурмом. Кулумбеков сказав, що осетинські сили самооборони вирішили захищати Цхінвал.

Індонезійська мандрівка Президента

З державним візитом перебуває в Індонезії Президент Узбекистану Карімов. Він зустрівся з індонезійським Президентом Сухарто та іншими офіційними особами. Під час переговорів сторони висловилися за встановлення дипломатичних відносин між двома країнами й підписання міждержавного договору про співробітництво.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Уперше

«ХРОНІКА МОГО ЖИТТЯ»

Так називаються спогади талановитого вченого, колишнього міністра Центральної Ради УНР та Директорії Івана Фещенка-Чопівського. Ім'я це в Україні мало кому що говорить. І не дивно. Воно було під забороною. Але нарешті громадяни України мають змогу детально довідатися, ким був, що зробив для своєї Батьківщини і як загинув Іван Фещенко-Чопівський.

Його спогади побачили світ окремою книгою, яку видруковано в Житомирі. Адже Фещенко-Чопівський народився на Житомирщині, тут навчався.

Інформагенція «Вісник».

Житомир.

Реалії

НОВА ПОСАДА ОТЦЯ ЗІНОВІЯ

На сесії заступником голови Херсонської обласної Ради обраний настоятель храму Різдва Богородиці Зіновій Пальчок.

Отець Зіновій — депутат міської та обласної Рад народних депутатів. Він відзначається високою громадянською активністю. Часто його виступи в сесійному залі сприяли примиренню консерваторів та радикалів, знімали напруження, створюючи нормальну атмосферу. Він дотримується центристських позицій, не належить до жодних фракцій, на перше місце ставить чесну службу суспільству.

Звертаючись до народних обранців, З. Пальчок сказав, що самовіддано служитиме совісті й законам України, чесно виконуватиме покладені на нього обов'язки. Світську діяльність він поєднуватиме з церковною, сіючи добро й злагоду в народі, утверджуючи високу мораль.

До речі, під час Святої Трійці отець Зіновій ревно відправляв релігійну службу, а напередодні хрестив дітей, серед батьків яких я бачив і депутатів.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

Ситуація

ТАК КЕРУВАТИ НЕ МОЖНА

Крайова організація УРП Волині провела пікетування Луцької міської Ради з вимогою відставки міськвиконкому в повному складі. Як сказав голова організації Геннадій Кожевников, керівники міста допускають грубі порушення під час розподілу житла, виділення земельних ділянок під забудову. Без рішення депутатської комісії проведено комерціалізацію торгівлі, незадовільно працює транспорт... Коротше, пікетники свого добилися — вже є домовленість, що 23 червня на сесії міської Ради виконком подасть у відставку.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Луцьк.

НА РИНОК — З ПАПЕРАМИ. ЦІННИМИ

У Києві пройшла науково-практична конференція «Український ринок цінних паперів: стан, перспективи і шляхи розвитку». Вона була організована міністерствами економіки, фінансів, у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва, Фондом державного майна, Національним банком України та Українською фондовою біржею.

На пленарних засіданнях, у трьох секціях конференції «Становлення в Україні ринку цінних паперів», «Управління процесами роздержавлення, акціонування, приватизації», «Діяльність фондової біржі як вторинного ринку цінних паперів» йшла зацікавлена розмова про тенденції, які складаються у процесі формування національного фінансового ринку, перешкоди на цьому шляху, засоби їх подолання та вдосконалення обігу цінних паперів, операцій з ними.

Фахівці ринку цінних паперів, науковці, керівники ряду міністерств і відомств, підприємств державного та недержавного секторів економіки, підприємці головну увагу намагалися зосередити на пошуку шляхів формування і розширення розвинутого ринку цінних паперів. Це — одна з передумов створення ринкової системи господарювання, виходу України з економічної кризи. Створення мережі фінансово-кредитних інституцій, в основі якої мають бути банки, біржі, брокерські та дилерські контори, інвестиційні компанії, фонди, страхові фірми, широке введення кліринґової системи розрахунків, робота Центрального депозитарію — все це має скласти організаційну структуру ринку цінних паперів. І основне — вивести на нього підприємства та організації як емітентів та широкі верстви населення, які стануть суб'єктами ринку цінних паперів насамперед у ході приватизації. З цією метою слід терміново завершити формування юридично-правової бази ринку цінних паперів, удосконалити чинне законодавство з тим, щоб стимулювати розвиток фондового ринку. Невідкладного розв'язання економічно-правових проблем потребує ринок облігацій та інших боргових зобов'язань, обіг державних та місцевих цінних паперів. Облігації мають підтвердити свої якості самого надійного виду цінних паперів, а держава — відновити до них втрачену довіру людей.

Ці та інші проблеми порушувалися у доповідях голови правління Української фондової біржі, члена Державної Думи України В. Оскольського, начальника управління Міністерства фінансів України А. Литвина, заступника начальника головного управління Міністерства України у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва Ю. Лисенкова, головного спеціаліста Фонду державного майна України А. Отченаша, президента Спілки економістів України, академіка Інженерної академії України Г. Дзіся та інших.

Розгляд практичних і теоретико-методологічних аспектів розвитку національного фінансового ринку дав змогу виробити рекомендації щодо шляхів його подальшої розбудови та зміцнення, оптимістично стверджувати, що українському ринку цінних паперів бути.

На конференції виступив заступник Голови Верховної Ради України В. Б. Гриньов.

Вікторія ІВАНЕНКО.

Характери

ДІД

Віктор Анатолійович Возний, відомий на Дарницькому вагоноремонтному заводі і далеко за його межами як Дід, розміняв восьмий десяток, проте вдома його не захопити. Сподіваєш, що пощастить рано-вранці, але хтось прокаже через ланцюжок, що Дід не повернувся ще з третьої зміни, «а сама я вам не відчиню, чекайте на подвір'ї».

Довелось відкласти побачення до кращих часів, а так повернулось, що зустрілися ми з ним біля вогнища у мисливському господарстві заводу, де він за «єгеря, першого оповідача». Цю ніч біля вогнища не забути, навіть якщо попросять. Ніч 22 червня 1989 року.

Спочатку говорили про нього. Кожен, — посміюючись, але з повагою, бо з ним по-простому. Казали, що одного разу Дід затримав реалізацію великої партії відремонтованих вагонів через якийсь дрібний брак, але обматюкати його не наважився навіть майстер з найважчим язиком, проковтнули мовчки.

Хтось пригадав, як Дід віч-на-віч стрівся з хряком на мисливській стежині, обидва врятувались одне від одного втечею. Довго сміялися над тим, як Возного робили комуністом. У парткомі душу витрясали: чи не шпигун, адже всеньку війну мандрував концтаборами Європи.

...А ледь сміх ущух, заговорив сам. І очі заблискотіли — чи то від випитого, чи то від прожитого.

— Я ось, чи повірите, якраз на другий день війни зняв з себе сподні для комісара. В оточенні те трапилось, у Білорусі. Причесав нас тоді фриц під «нульовку»: з усього бронетанкового батальйону залишилось чоловік десять, та й тим би каюк, аби не кинулись у річку рятуватись. Перепливли, якраз з п'яток зосталося. А справа вже до вечора — холоднеча діймає. Бачу, комісара у річці зачепило, а вузлик з одягом він, напевно, коли плив, випустив. Ось я йому сподні й віддав. Так, брате, почалась для мене війна...

Возний не збрехав. Нехай він не має ні орденів, ні медалей, але він теж воював від першого до останнього... і навіть після останнього дня. Через день після зустрічі з комісаром його, контуженого і пораненого у ногу, підібрали фашисти. І пізнав Дід усі щаблі пекла. У Білорусі, де його мордували увесь 1941-й на звичайному цвинтарі, переобладнаному під концентраційний табір. У Польщі, де він дивом уникнув крематорію. У Франції, де наважився на втечу, а за тим гірко розкаявся, випробувавши на собі катівню арійської камери-одиночки. В Англії, де мало не знепритомнів, коли почув з вуст англійського офіцера: «Ви вільні»... А разом з тим дорогим йому «...вільні» і пропозицію від Червоного Хреста обирати подальше місце проживання — або в Австралії, або в СРСР. Останні чотири літери він завжди ототожнював з Баришівкою, де народився, і Сталіним, який допомагав жити. Баришівка взяла гору. Дорогою в СРСР ще зустрівся з Папою Римським, який благословив на довгі літа військовополонених радянської армії. Але всі, хто в 1943 році пришвартувався в Одесі на супертеплоході «Лондон», пішли по етапу в Башкирію, до табору для інтернованих. Били, гноїли, примушували клепати на товаришів — куди тим фашистам! Доки він дістанеться своєї Баришівки, ще будуватиме незнайомий йому Свердловськ, ще ковтне чимало, доки здобуде спокій на своїй землі. Тоді, біля вогнища, він так і сказав: «Хвала Богу, що свої не прийняли за шпигуна».

І все ж йому повірили на заводі, і все ж він став своїм, і життя продовжується. Він і тепер, напевно, сидить десь з вудлищем на березі Дніпра, а можливо, мружить свої старечі очі, очікуючи звіра (але ж не вистрілить!). А, може, Дід збирається на третю зміну. І майстри цеху правки вагонів, передчуваючи зустріч з Возним, ніби світлішають з виду: Дід є Дід.

Сергій ВЛАД.

Факт і коментар

ПОЛК ШУКАЄ КВАРТИРУ

Запорізький полк Національної гвардії України тимчасово зайняв тісненьке приміщення колишнього навчального підрозділу міліції. Гвардійцям же треба принаймні втричі більше корпусів для налагодження нормальної служби. Командир полку Г. МАРЧЕНКО не втрачає оптимізму:

— Представник Президента в області обіцяє допомогти. Але що б там не було, основне наше завдання — бойова готовність. Дії особового складу недавно перевірялися за сигналом «Збір». Комісія з'єднання поставила оцінку «добре» за бойову, фізичну, вогневу та загальну гуманітарну підготовку.

Полк опановує українську мову, вивчає теми «Доба козацько-гетьманської держави» та «Закони України», сюди часто приходять з Товариства «Просвіта», викладачі вузів. Цікава деталь: офіцер Марченко служив у Забайкаллі, командував зразковою частиною, рік тому передплатив «Голос України», аби з першоджерела знати про події на батьківщині, а в квітні цього року добився переведення на рідну землю й бажає зробити з запорізького полку Національної гвардії зразковий підрозділ. Але — місця нема...

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Добра вість

МІНЯЮТЬ ДРУКАРСЬКУ НА ШВАЦЬКУ

Кіровоградське ВО «Друкмаш» досі було відоме своїми електромеханічними та електронними друкарськими машинками «Ятрань» і «Еллома». Мало хто знає, що народжувалось об'єднання як завод для виробництва кулькових ручок. А вже потім закупили технологію та устаткування у німецької фірми «Олімпія».

А нині Кабінет Міністрів України підтримав пропозицію друкмашівців про виробництво у них швейних машинок за ліцензією японської фірми «Джукі». Вже виділено необхідну валюту й матеріальні ресурси. У 1993—1994 роках підприємство збирається виготовити по 100 тисяч дефіцитних швейних машин.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Коротко

ХТО — КУДИ

Колишня Асоціація університетів СРСР перейменована її 4-м надзвичайним з'їздом у Москві на Євразійську асоціацію університетів. Документи з'їзду мають рекомендаційний характер і спрямовані перш за все на взаємне визнання країнами СНД дипломів понад 40 університетів, що входять до Асоціації.

Тим часом в Одесі продовжує діяти система розподілу випускників університету. За станом на травень розподілено (залежно від спеціальності) від 70 до 100 відсотків випускників.

Власна інформація «ГУ».

НЕ ГОЛИМИ Ж ХОДИТИ

Дарницький шовковий комбінат почав випуск тканин для одягу священиків. Про це заявив секретар Київської духовної семінарії протоієрей Віктор, який на знак вдячності за послугу освятив службові й виробничі приміщення підприємства.

«ДІЛОВЕ ЖИТТЯ».

Київ.

РАЗ — ФІЛЬМ, ДВА — ФІЛЬМ

Київський кінорежисер Михайло Ткачук, відвідавши Волинь, вирішив створити стрічку про Українську повстанську армію. А заодно — про відомого графіка Ніла Хасевича.

Борис БОГДАНЧУК.

Волинська область.

АДР

Важко ... вда. Стеб... комбінат, ... та в разі ... приємство ... ти не тіл... ні, а й Т... його кур... Зеновій ... ний у цьо... комбінаті ... знає, що ... ках Стебн... щики з з... видобуде ... ле майбу... і онукам.

Недавн... побувала ... «Іт... ана... ляє найд... добриво ... Італійськ... чившись ... уряду, ... спільне ... сотень мі... сьогодні ... вестиція ... ни. Звісн... ємці хоті... ні гарант... ду.

У калі...

КВ

Та й по... Та й пі... Не по ... — по ки... може, й ... кий пейза... кожному ... Впадеш ... падінь на... Є такий... рі: агрес... до того... ній кут — ... ж пряма... ресивна. ... х б душ...

Х

У жовт... вариство ... вало сол... філармон... поїздку в... узяв там ... дарувани... ваків. ... удостоїв... чої пере... му конку... Ади Сарі... Молоде... твердив ... цію. А... назвала ...

...ПЕРАМИ. ЦІННИМИ

...ренція «Україн-
... і шляхи роз-
...н економіки,
... і демонополі-
...а, Національ-
... біржею.

...снові якої ма-
..., біржі, бро-
...ерські контори,
...омпанії, фон-
...фірми, широке
...нгової системи
... робота Цент-
...зитарію — все
... організаційну
...нку цінних па-
...ие — вивести
...риємства та ор-
...мітентів та ши-
...аселення, які
...тами ринку цін-
...самперед у хо-
... З цією ме-
...ною заверши-
...я юридично-
...ринку цінних
...оналіти чинне
... з тим, щоб
...розвиток фондо-
... Невідкладного
...економічно-пра-
...и потребує ри-
... та інших бор-
...ань, обіг дер-
...лісцевих цінних
...ціації мають під-
...якості самого
...у цінних папе-

рів, а держава — відновити до них втрачену довіру людей.

Ці та інші проблеми порушувалися у доповідях голови правління Української фондової біржі, члена Державної Думи України В. Оскольського, начальника управління Міністерства фінансів України А. Литвина, заступника начальника головного управління Міністерства України у справах роздержавлення власності і демонополізації виробництва Ю. Лисенкова, головного спеціаліста Фонду державного майна України А. Отченаша, президента Спілки економістів України, академіка Інженерної академії України Г. Дзіся та інших.

Розгляд практичних і теоретико-методологічних аспектів розвитку національного фінансового ринку дав змогу виробити рекомендації щодо шляхів його подальшої розбудови та зміцнення, оптимістично стверджувати, що українському ринку цінних паперів бути.

На конференції виступив заступник Голови Верховної Ради України В. Б. Гриньов.

Вікторія ІВАНЕНКО.

ДІД

...арницькому ва-
...ми як Дід, роз-
...захопити. Спо-
... проказав че-
...ретьої зміни, «а

...часів, а так по-
...ща у мисливсь-
...першого онові-
...ть якщо попро-

...ись у річку ря-
...ерепливли, якраз
...лося. А справа
...а — холоднеча
...комісара у річ-
...а вузлик з одя-
...вно, коли плив,
...а йому сподні
...брате, почалась
...

...ебрехав. Нехай
... орденів, ні ме-
...він теж воював
...до останнього...
... останнього дня.
...після зустрічі з
...го, контуженого
...у ногу, підібра-
... пізнав Дід усі
... У Білорусі, де
...в увесь 1941-й
...м цвинтарі, пе-
...у під концент-
...р. У Польщі, де
...никнув кремато-
...м, де намагаю-
...а за тим гірко
...пробувавши на
...арійської каме-
... В Англії, де
...притомнів, коли
... англійського
...вільні»... А ра-
...дорогим йому

«...вільні» і пропозицію від Червоного Хреста обирати подальше місце проживання — або в Австралії, або в СРСР. Останні чотири літери він завжди ототожнював з Баришівкою, де народився, і Сталіним, який допомагав жити. Баришівка взяла гору. Дорогою в СРСР ще зустрівся з Папою Римським, який благословив на довгі літа військовополонених радянської армії. Але всі, хто в 1943 Одесі пришвартувався в Одесі на супертеплоході «Лондон», пішли по етапу в Башкирію, до табору для інтернованих. Били, гноїли, примушували клепати на товаришів — куди тим фашистам! Доки він дістанеться своєї Баришівки, ще будуватиме незнайомий йому Свердловськ, ще ковтне чимало, доки здобуде спокій на своїй землі. Тоді, біля вогнища, він так і сказав: «Хвала Богу, що свої не прийняли за шпигуна».

І все ж йому повірили на заводі, і все ж він став своїм, і життя продовжується. Він і тепер, напевно, сидить десь з вудлищем на березі Дніпра, а можливо, мружить свої старечі очі, очікуючи звіра (але ж не вистрілить!). А, може, Дід збирається на третю зміну. І майстри цеху правки вагонів, передчуваючи зустріч з Вознем, ніби світлішають з виду: Дід є Дід.

Сергій ВЛАД.

...оментар

...АЄ КВАРТИРУ

...и тимчасово зай-
...ного підрозділу
... більше корпусів
...р полку Г. МАР-

...ітарну підготов-
...

...вує українську
...теми «Доба ко-
...ської держави»
...раїни», сюди ча-
... з Товариства
...икладачі вузів.
... офіцер Марчен-

ко служив у Забайкаллі, командував зразковою частиною, рік тому передплатив «Голос України», аби з першоджерела знати про події на батьківщині, а в квітні цього року добився переведення на рідну землю й бажає зробити з запорізького полку Національної гвардії зразковий підрозділ. Але — місця нема...

Олександр МИХАЙЛЮТА.
Запоріжжя.

Добра вість

МІНЯЮТЬ ДРУКАРСЬКУ НА ШВАЦЬКУ

Кіровоградське ВО «Друкмаш» досі було відоме своїми електромеханічними та електронними друкарськими машинками «Ятрань» і «Елома». Мало хто знає, що народжувалось об'єднання як завод для виробництва кулькових ручок. А вже потім закупили технологію та устаткування у німецької фірми «Олімпія».

А нині Кабінет Міністрів України підтримав пропозицію друкмашівців про виробництво у них швейних машинок за ліцензією японської фріми «Джукі». Вже виділено необхідну валюту й матеріальні ресурси. У 1993—1994 роках підприємство збирається виготовити по 100 тисяч дефіцитних швейних машин.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

Коротко

ХТО — КУДИ

Колишня Асоціація університетів СРСР перейменована її 4-м надзвичайним з'їздом у Москві на Євразійську асоціацію університетів. Документи з'їзду мають рекомендаційний характер і спрямовані перш за все на взаємне визнання країнами СНД дипломів понад 40 університетів, що входять до Асоціації.

Тим часом в Одесі продовжує діяти система розподілу випускників університету. За станом на травень розподілено (залежно від спеціальності) від 70 до 100 відсотків випускників.

Власна інформація «ГУ».

НЕ ГОЛИМИ Ж ХОДИТИ

Дарницький шовковий комбінат почав випуск тканин для одягу священиків. Про це заявив секретар Київської духовної семінарії протоієрей Віктор, який на знак вдячності за послугу освятив службові й виробничі приміщення підприємства.

«ДІЛОВЕ ЖИТТЯ».
Київ.

РАЗ — ФІЛЬМ, ДВА — ФІЛЬМ

Київський кінорежисер Михайло Ткачук, відвідавши Волинь, вирішив створити стрічку про Українську повстанську армію. А заодно — про відомого графіка Ніла Хасевича.

Борис БОГДАНЧУК.
Волинська область.

До уваги уряду

АДРЕСА ДЛЯ ЗОЛОТОШУКАЧІВ: СТЕБНИК

Важко уявити, але то правда. Стебницький калійний комбінат, загалом зубожілий, та в разі реконструкції підприємство могло б утримувати не тільки Стебник, як нині, а й Трускавець з усіма його курортами. Директор Зеновій Варивода переконаний у цьому, бо працює на комбінаті з юних літ і добре знає, що в підземних схованках Стебника закопані... горщики з золотом. А той, хто видобуде їх, забезпечить світле майбутнє і собі, і дітям, і онукам.

Недавно на підприємстві побувала делегація з фірми «Іт...лій», яка ...идобуває ана...ну сиро... й виробляє найдорожче, унікальне добриво — сульфат калію. Італійські інвестори, заручившись підтримкою свого уряду, хочуть вкласти в спільне підприємство кілька сотень мільйонів доларів. На сьогодні це — найбільша інвестиція в економіку України. Звісно, італійські підприємці хотіли б мати відповідні гарантії й від нашого уряду.

У калійних рудниках за роки експлуатації утворилося 30 мільйонів кубометрів порожнин, які необхідно заповнювати. Під загрозою провалу поверхні знаходяться ділянки, по яких проходять залізничний перегін Стебник — Трускавець, автодорога Стебник — Дрогобич — Трускавець та інші. В цій складній ситуації підприємство не приєдналося до величезної черги тих, хто звертається до уряду з простягнутою рукою. Вироблено конкретні пропозиції щодо реконструкції підприємства. Зокрема, трудовий колектив просить звільнити комбінат від податків на період реконструкції, дозволити зовнішньоекономічну діяльність без обмежень на продаж власної продукції. І тоді вистачатиме коштів і на природоохоронні заходи.

До речі, цінне добриво — каініт — комбінат продає по сто карбованців за тонну. А на польському ринку стебниківцям платять по 20 доларів за тонну каініту. Хто ж відкопає горщики із золотом?

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

Фотонюанс

КВІТИ НА АСФАЛЬТІ

Та й поїдемо!
Та й підемо!
Не по буйному різнотрав'ї — по київському асфальті. А, може, й не київському, — такий пейзаж до щему знайомий кожному городянинові.

Впадеш — боляче. А як без падінь навчитись літати?

Є такий термін в архітектурі: агресивна пряма лінія. Це до того, що дуже правильний кут — завжди тупий. Дуже пряма лінія — завжди агресивна. Трохи б фантазії. Трохи б душі. Може, не наступали б тоді будинки: стінкою на стінку. І люди...

Квіти, буває, ламають асфальт. Але вони недовговічні. Затопчуть.

Діти на асфальті... Дивляться на нас. Учаться в нас.

А що ми їм?
Світ сучасної архітектури! Тупі кути? Агресивні прямі лінії?
Приїхали!
Не падайте, діти!

Я. ЗОРІВНА.
Фото Олександра МАЛАХОВСЬКОГО.

Ракурс

СКР...

КАМІНЬ ...

Батько стояв приголомшений. Він не вірив своїм очам: його восьмирічний син зробив кілька кроків і щось почав говорити! Це вже був не той Сашко — блідий, німічний, до всього байдужий, Сашко, якого лікарі травмували під час пологів, внаслідок чого — повний параліч ніг, розумове відставання. І, здавалося б, «ожив» від дрібничок — потримав на долонях камінці, а ця симпатична жінка поводила над його головою руками.

Олена Князєва — геотерапевт, тобто людина, яка для лікування хвороб використовує самоцвіти. До того ж вона екстрасенс, володіє методами східної та української народної медицини, вміє ставити діагнози на відміні — з допомогою дорогоцінного каміння.

— Кожній людині, — пояснює вона, — відповідає свій камінь. Я прикладаю його на хворі місця тіла, впливаючи на акупунктурні точки. Ви знаєте, є «магічна» залежність самоцвітів від місяця народження людини. Так, січню відповідає темно-червоний гранат, лютому — фіолетовий аметист, березню — аквамарин, геліотроп, квітню — діамант, чорний кришталь. Для тих, хто народився в травні, — смарагд, хризопраз, у червні — перли або місячний камінь, у липні — рубін, карнеол, у серпні — сардонікс, у вересні — темно-синій сапфір. Опал, топаз, бірюза завершують календар, запропонований національною

Неймо...

асоціацією ...
британії.
— Якщ...
трішки пр...
— За ф...
і медик. Д...
моцвітами ...
володіла м...
редала ме...
є речі без...
сля її сме...
самі по се...
ні. Вже на...
лунав дзві...
можіть, ви...
вмію». — ...
Дуже про...
— і справ...
Потім м...
ковські ас...
страсенси, ...
дяча Ванг...
на й сказа...
кання — ...
порадила ...
дичну осві...
— Чи ...
самоцвіти...
— Буває...
лослівною...
кладів. Ві...
Ермолинсь...
«Невловим...
рон гусар...
каблучко...
сапфіром, ...
ла вдова ...
лучка вип...
або, як п...
ни добра...
Ермолинс...
тяжкі час...

Нові імена

ХТО НЕ РИЗИКУЄ, ТОЙ НЕ СП...

У жовтні минулого року товариство «Україна» організувало солістові Чернівецької філармонії Андрієві Шкургану поїздку в США з тим, щоб він узяв там участь у виступах обдарованих українських співаків. Цієї честі юнак удостоївся після блискучої перемоги на Міжнародному конкурсі вокалістів імені Ади Сарі в Польщі.

Молодий співак у США підтвердив свою високу репутацію. Американська критика назвала його «несподіваним відкриттям», «новим буковинським соловейком». Тож місцеві музикознавці порадили Андрієві взяти участь у відборі професійних співаків на головну роль в опері «Король Роджер» Кароля Шимановського, яку ставили спільно прославлені колективи Мічіган-опера та Буффало-опера-компані. Хлопець ризикнув і переміг у творчому суперництві з видатними співаками.

Недавно відбулася прем'єра вистави. У сузір'ї чудових солістів на повну силу зазвучав і ніжний голос з Буковини. Американська преса високо оцінила натхненний спів. Багато газет умістили портрет нової української зірки.

Після прем'єри в Нью-Йорку група вирушила до Детройта, де продовжує виступи на підмостках знаменитої Мічіган-опери.

За контрактом, Андрій гастролюватиме в США протягом двох місяців, однак з огляду

на його ...
зання ви...
Наш зе...
Львівсько...
бов до м...
редалася ...
обласної ...
рі — про...
кладача ...
імені Си...

Черні...

До уваги уряду

…СА ДЛЯ ЗОЛОТОШУКАЧІВ: …СТЕБНИК

…ти, але то пра-
…кий калійний
…лом зубожілий,
…онструкції під-
…ло б утримува-
Стебник, як ни-
…авець з усіма
…ми. Директор
…вода перекона-
…бо працює на
…них літ і добре
…земних схован-
…закопані... гор-
…ом. А той, хто
…безпечить світ-
…собі, і дітям.

…підприємстві
…гація з фірми
…ик… …идобуває
…ю… й вироб-
…че, унікальне
…льфат калію.
…ектори, зару-
…имкою свого
…ь вкласти в
…ємство кілька
…ів доларів. На
… найбільша ін-
…ономіку Украї-
…лійські підпри-
… мати відповід-
…д нашого уря-

… рудниках за

роки експлуатації утворилося 30 мільйонів кубометрів порожнин, які необхідно заповнювати. Під загрозою провалу поверхні знаходяться ділянки, по яких проходять залізничний перегін Стебник — Трускавець, автодорога Стебник — Дрогобич — Трускавець та інші. В цій складній ситуації підприємство не приєдналося до величезної черги тих, хто звертається до уряду з простягнутою рукою. Вироблено конкретні пропозиції щодо реконструкції підприємства. Зокрема, трудовий колектив просить звільнити комбінат від податків на період реконструкції, дозволити зовнішньоекономічну діяльність без обмежень на продаж власної продукції. Й тоді вистачатиме коштів і на природоохоронні заходи.

До речі, цінне добриво — каініт — комбінат продає по сто карбованців за тонну. А на польському ринку стебниківцям платять по 20 доларів за тонну каініту. Хто ж відкопає горщики із золотом?

Оксана ТЕЛЕНЧІ.
Львівська область.

Фотонюанс

…И НА АСФАЛЬТІ

…у різнотрав'і
…у асфальті. А,
…ському — та-
…ему знайомий
…инові.
…яче. А як без
… літати?
… в архітекту-
…яма лінія. Це
…уже правиль-
…и тупий. Ду-
… — завжди аг-
… фантазії. Тро-
…, не наступа-

ли б тоді будинки: стінкою на стінку. І люди...

Квіти, буває, ламають асфальт. Але вони недовговічні. Затопчуть.

Діти на асфальті... Дивляться на нас. Учаться в нас.

А що ми їм?

Світ сучасної архітектури? Тупі кути? Агресивні прямі лінії?

Приїхали!

Не падайте, діти!

Я. ЗОРІВНА.
Фото Олександра МАЛАХОВСЬКОГО.

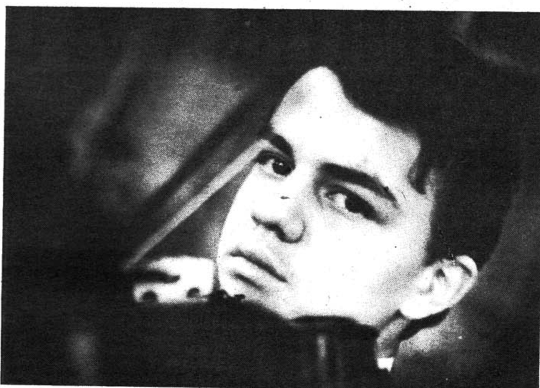
Ракурс

СКРИПКА-БРАТ І СКРИПКА-СЕСТРА

Святослава та Олександр Семчуки — учні Київської спеціалізованої музичної школи імені Лисенка. А народилися вони й навчилися грати на скрипці — в Івано-Франківську. Обох неодноразово бачили й чули на міжнародних музичних конкурсах. Обоє — вихованці народного артиста України Богодара Которовича.

Київ. Фото Василя МЕЛЬНИКА.

КАМІНЬ ЗА ПАЗУХУ

Неймовірно, але...

Батько стояв приголомшений. Він не вірив своїм очам: його восьмирічний син зробив кілька кроків і щось почав говорити! Це вже був не той Сашко — блідий, немічний, до всього байдужий, Сашко, якого лікарі травмували під час пологів, внаслідок чого — повний параліч ніг, розумове відставання. І, здавалося б, «ожив» від дрібничок — потримав на долонях камінці, а ця симпатична жінка поводила над його головою руками.

Олена Князєва — гемотерапевт, тобто людина, яка для лікування хвороб використовує самоцвіти. До того ж вона екстрасенс, володіє методами східної та української народної медицини, вміє ставити діагнози на віддалі — з допомогою дорогоцінного каміння.

— Кожній людині, — пояснює вона, — відповідає свій камінь. Я прикладаю його на хворі місця тіла, впливаючи на акупунктурні точки. Ви знаєте, є «магічна» залежність самоцвітів від місяця народження людини. Так, січню відповідає темно-червоний гранат, лютому — фіолетовий аметист, березню — аквамарин, геліотроп, квітню — діамант, чорний кришталь. Для тих, хто народився в травні, — смарагд, христопраз, у червні — перли або місячний камінь, у липні — рубін, карнеол, у серпні — сардонікс, у вересні — темно-синій сапфір. Опал, топаз, бірюза завершують календар, запропонований національною асоціацією ювелірів Великобританії.

— **Якщо можна, розкажіть трішки про себе.**

— За фахом — мікробіолог і медик. Даром лікування самоцвітами і передбаченням володіла моя мама, але не передала мені свої знання, адже є речі без права передачі. Після її смерті ці знання немов самі по собі опинилися в мені. Вже наступного ранку пролунав дзвінок у двері: «Допоможіть, вилікуйте!» — «Я не вмію». — «А ви спробуйте. Дуже просимо». Я спробувала — і справи пішли на лад.

Потім мною займалися московські астрологи, литовські екстрасенси, болгарська ясновидяча Ванга. До речі, саме вона й сказала мені: «Твоє покликання — лікувати людей». І порадила одержати ще й медичну освіту.

— **Чи мають прикраси із самоцвітів магічні якості?**

— Буває. І, щоб не бути голослівною, наведу кілька прикладів. Відомий драматург С. Єрмолинський, автор сценаріїв «Невловимі месники», «Ескадрон гусарів летючих», володів каблучкою М. Булгакова із сапфіром, який йому подарувала вдова письменника. Ця каблучка випромінювала енергію або, як говорять індуси, прани добра. Слід сказати, що Єрмолинський тоді переживав тяжкі часи. Йому нічого не вдавалося. Але вдова Булгакова навчила драматурга користуватися каблучкою. «Якщо тобі погано, — говорила вона, — поверни камінь до співбесідника». Неймовірно, але факт: з того часу Єрмолинському завжди і в усьому таланило. Надзвичайно чудовий самоцвіт ніби зачаровував кожного, хто спілкувався з його господарем.

А діамантова каблучка Ф. Шаляпіна, яка колись належала Петру I? Великий співак казав: «Той, хто носить її, не матиме проблем з голосом». Пушкін усе життя носив сердолік, який перейшов потім до поета В. Жуковського. Вважають, що сердолік викликає любов і симпатію до людей.

У багатьох країнах світу жінки люблять носити червоний корунд. Ці самоцвіти тонізують організм, впливають на імунну систему статевої сфери. Біля такої жінки чоловік завжди відчуває себе комфортно, вона ніби притягує його до себе. Згадайте: українки завжди носили червоні коралі.

— **Чи можна використовувати каміння проти радіації?**

— Звичайно. Нині до мене звертається багато людей з відхиленнями в щитовидній залозі. Її добре лікувати бурштином, який змінює електростатичні структури, поліпшує обмін речовин. При захворюванні крові шукайте сердолік.

Сергій ОНУПРІЄНКО.
Київ.

Реклама

Повертаючись до надрукованого

18 квітня ц. р. у нашій газеті опублікована стаття «Полковник виходить на слід...», за підписом Мирослава Правдюка. 23 травня співробітники Української академії внутрішніх справ полковник В. Плішкін, підполковник А. Рощин, ст. лейтенант Ю. Тараненко у статті «Який полковник вийшов на слід...» спростували факти, наведені у першій публікації, які ображали честь і гідність полковника Г. Омельченка.

Редакція приносить вибачення Г. Омельченку за публікацію недостовірних фактів у статті «Полковник виходить на слід...».

Нові імена

…О НЕ РИЗИКУЄ, ТОЙ НЕ СПІВАЄ

…ого року то-
…а» організу-
… Чернівецької
…єві Шкургану
… тим, щоб він
… виступах об-
…їнських спі-
…ести юнак
…ля блиску-
… Міжнародно-
…лістів імені
…і.
… у США під-
…соку репута-
…ька критика
…несподіваним

відкриттям», «новим буковинським соловейком». Тож місцеві музикознавці порадили Андрієві взяти участь у відборі професійних співаків на головну роль в опері «Король Роджер» Кароля Шимановського, яку ставили спільно прославлені колективи Мічіган-опера та Буффало-опера-компані. Хлопець ризикнув і переміг у творчому суперництві з видатними співаками.

Недавно відбулася прем'єра вистави. У сузір'ї чудових солістів на повну силу зазвучав і ніжний голос з Буковини. Американська преса високо оцінила натхненний спів. Багато газет умістили портрет нової української зірки.

Після прем'єри в Нью-Йорку група вирушила до Детройта, де продовжує виступи на підмостках знаменитої Мічіган-опери.

За контрактом, Андрій гастролюватиме в США протягом двох місяців, однак з огляду на його успіх термін перебування вирішено продовжити.

Наш земляк — вихованець Львівської консерваторії. Любов до мистецтва у нього передалася від батька — соліста обласної філармонії та матері — професійної піаністки, викладача музичного училища імені Сидора Воробкевича.

Василь БАБУХ.
Чернівецька область.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

ПОЛІТИКА ПРЕЗИДЕНТА — ПОЛІТИКА УСПІХУ!

ТАК ВВАЖАЮТЬ ПІДПРИЄМЦІ ТА ДІЛОВІ ЛЮДИ УКРАЇНИ

Широкій громадськості України мало відомо, що в травні на запрошення федерального міністра економіки Німеччини міністри економіки, промисловості та торгівлі США, Японії, Великобританії, Канади, Франції, Угорщини, Італії, Казахстану, Польщі, Білорусі, Чеської та Словацької Республік, Португалії, Російської Федерації, України й Німеччини, а також представники Комітету європейських співтовариств й інших зацікавлених інституцій зустрілися в місті Мюнстері для обміну думками про можливості економічного співробітництва, особливо на рівні корпорацій, на базі політичного й економічного перетворень у Центральній і Східній Європі, а також у державах колишнього СРСР.

Новим в історії міжнародних нарад є участь у конференції підприємців.

Стратегія виходу країни з економічного глухого кута була запропонована Президентом України Л. Кравчуком. Її цілями є значний розвиток вітчизняної економіки та інтеграція до міжнародної економічної системи.

Фактично єдиним президентом в СНД, який робить ставку на розвиток власної економіки, є Л. Кравчук. Це, в кінцевому підсумку, потенційно дасть найменші рівні інфляції та спаду виробництва серед колишніх республік СРСР. Будь-яка допомога, як правило, кредитна, і її треба відшкодовувати в майбутньому — можливо, нашим дітям. А чи зможемо ми ці борги повернути? Кредити дають сьогодні, приміром, Росії в надії отримати від неї політичні дивіденди та економічний прибуток. Та чи не допоможуть вони перетворити Росію на другорядного партнера у міжнародному поділі праці?

Наш шлях у ринкову економіку розрахований в основному не на кредити, а на рівноправне співробітництво з західними партнерами. Як сказав на мюнстерському форумі віце-прем'єр України В. Лановий, найрозумніший шлях — вільне переміщення в Україну західних інвестицій, причому не збиткових і морально застарілих, а сучасних, що несуть новітні технології. З нашого боку будуть запропоновані ресурси і професійний потенціал, наукові розробки.

Така політика для нас надзвичайно вигідна, бо ми одразу зможемо використати новітні технологічні розробки, мати валюту від реалізації товарів для реконструкції підприємств. Іноземний інвестор, реконструюючи нашу виробничу базу, з допомогою мінімальних вкладень отримує необхідний доход. Отже, для нас відкриються реальні можливості ліквідувати найтяжчу, найглибшу кризу — технологічну кризу виробництва.

А тут, у Мюнстері, ще й ще раз я замислювався над тим, до чого ж недосконало ще працює наш законодавець. Як дріб'язково, часом некомпетентно, намагається вести він нашу державу і настановчим перстом дає припис урядові. Недарма в парламенті США було сказано, що одна з найважчих проблем СНД — вкрай низький професійний рівень депутатів.

Наприклад, уряд в особі віце-прем'єра пропонує програму подолання інфляції, в якій передбачається соціальний захист невиробничих галузей і стимули до розвитку й перетворення галузей-виробників. З усієї цієї програми почули тільки одне — лібералізацію цін, котра призведе до різкого їх підвищення.

Знову ж таки осторонь залишилося одне з найважливіших джерел спаду рівня життя — військово-промисловий комплекс України. Ми обираємо пенсіонера, наших матерів, наших дітей, прагнучи залатати дірки в бюджеті, і робимо вигляд, що не існує монстра, котрий охоплює близько 60 відсотків усього промислового потенціалу республіки, на котрий працює 40 відсотків працездатного населення.

ВПК — це надпотужний якір економіки, ослаблення якого дає величезні потенційні можливості для нормалізації економічної ситуації на Україні. Чим швидше його усунемо, тим раніше буде створено на ринку режим конкуренції і почато випуск необхідної продукції, використано повною мірою свої й західні технології, тим швидше ми встанемо з колін в економічній сфері.

Військово-промисловому комплексу, очолюваному гідними людьми, випав тягар стати центром реформ. Зниження рівня життя виробників, які працюють на пустому ринку збуту, повинно припинити зниження обсягів виробництва. Це зниження, в основному за рахунок ВПК, у I кварталі 1992 року становило 20 відсотків. А ціни зросли на 18,6 відсотка.

У цей щонайважчий момент було прийняте єдино правильне рішення — підняти ціни на продукти харчування, зупинивши інфляцію і цим давши поштовх розвиткові сільського господарства. Ось за рахунок чого можна захистити медицину, науку, учителів, пенсіонерів, не чекаючи соціального вибуху.

Питання перетворення ВПК — щонайважливіше питання реформ, на це було звернуто увагу на мюнстерській конференції. Там підкреслювалось, і з цим не можна не погодитись, що головне сьогодні — переконати «китів» ВПК в необхідності перетворень, іншого мислення, широкого застосування досвіду ринкової економіки. Моє тверде переконання, що наш рівень життя залежить від якості роботи директора заводу, виробника товарів, що саме на його рівні вирішують успіх реформ, тут настане «криза» нашої тривалої хвороби.

Я знаю багатьох бізнесменів, котрі, маючи у багато разів менші можливості, вже дають незмірно більші доходи і вигоди своєму народові. Один з них був у нашій делегації — генеральний директор «Контрактового дому» Борис Маркевич. Він працював за умов різних законів, і вони йому не заважали. Працював, тому що вмів і хотів працювати.

Те ж хочу сказати про виробництво. У нашої холдінгової компанії, яка випускає наукомістку продукцію, причому за якістю кращу, а за вартістю в 53 рази дешевшу, ніж на Заході, нема особливих проблем, крім гострої нестачі управлінського персоналу. Ми уважно вислухаємо кожного, хто прийде до нас з діловою пропозицією.

І коли я почув на нараді в Мюнстері ідеї, співзвучні моїм, коли переконався у правильності обраного курсу, зрозумів, що політика Президента України — це політика майбутнього. На мене найбільше враження справила підсумкова прес-конференція нашої делегації, коли у дзвінкій тиші звучав упевнений, спокійний голос віце-прем'єра і він говорив про величезні можливості нашої країни в справі співробітництва з Заходом. І вони були правильно сприйняті. Ми стали об'єктом ненаграної уваги. Будь-якої вільної хвилини до В. Ланового намагались «пробитися» представники фінансових кіл, бізнесмени країн Заходу. Ми отримали ряд серйозних пропозицій. Мені особливо запам'яталось, як 60-річний американський мільярдер, представник фінансових кіл США, чекав до півночі прийому у віце-прем'єра України. Так західні бізнесмени відгукуються на пропозицію В. Ланового в інтерв'ю газеті «Нью-Йорк таймс». Приватний бізнес гідно оцінив розумність законів України щодо інвестицій.

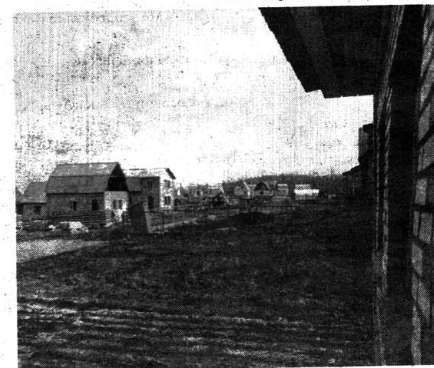
На пропозицію глави делегації України було прийнято рішення перетворити мюнстерську конференцію на постійно діючу структуру, яка регулювала б інтегрування економік країн «великої сімки».

Володимир АСТАФ'ЄВ,
президент фірми «Електроніка ЛТД».

Будівництво дачного кооперативу «Кургани» в передмісті Києва. Кооператив обнесений високою сіткою. Будують тут котеджі в кілька поверхів. Більшість начальники. Деякі хазяїни дач сердяться, що вони будують самі, інші за допомогою своїх підлеглих. За чий тільки рахунок!

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

ДАЙТЕ НАМ ІНФОРМАЦІЮ, І МИ ПЕРЕВЕРНЕМО СВІТ БІЗНЕСУ

(СУБ'ЄКТИВНІ НОТАТКИ ПІСЛЯ НАДВІСЛЯНСЬКОГО ЯРМАРКУ У ПОЛЬЩІ)

Хоч як це сумно, але першими «Америку» в сусідній Польщі відкрили для нас всюдисущі гендлярі, які й досі, повірте на слово, почуваються на тамтешніх базарах непогано.

І лише сьогодні, схоже, настає час серйозних бізнесменів та підприємців. Зустріч на найвищому рівні двох Президентів — українського і польського, досягнуті там домовленості увімкнули «зелене світло» для спільного бізнесу. Та наразі з'ясувалося, що ні ми, ні вони, хоч і бажаємо «мчати» назустріч один одному, часто не знаємо ні швидкостей (і своїх, і їхніх), ні навіть «шляхових знаків».

ПОЛЯКИ куди раніше від нас прокинулися від політичної сплячки і відповідно проворніше почали намацувати свою стежину в коловороті цивілізованої економіки. Про це свідчать і ті ж переповнені товаром магазини, і такі ж охайні, доглянуті селянські наділи (власна земля!).

Природно, судячи з нинішнього важкого становища їхньої економіки, не обійшлося і без помилок. На думку багатьох фахівців, поляки змогли все-таки за рахунок позик і дрібного бізнесу наситити свій ринок споживчими товарами і тим дати перепочинок промисловості для переорієнтації на ринкові закони.

Але тим часом далася взнаки орієнтація польського бізнесу на західний ринок, де, здавалося, немає металевих замків на кордонах, як на сході — в колишньому СРСР. Насправді ж з'ясувалося, що в західного ринку є свій сторожовий пес — жорстка конкуренція...

«Ми спробували виходити на німецький, угорський та інші ринки,— розповідає польський бізнесмен пан Чеслав Ролла.— І при цьому зрозуміли, що входити в цивілізований європейський дім можна тільки тоді, коли маєш силу. А таку силу дає спільнота з найвигіднішими партнерами — сусідами. Насамперед співпраця з Україною, з якою у нас, погодьтеся, дуже багато спільного.

Польща першою зрозуміла, що ніякі закордонні позички і подачки не піднімуть нас економічно, якщо ми — і Польща й Україна — розумно не реалізуємо своїх багатств: щедру сировинну базу, трудові ресурси».

Отже, чи треба Україні набивати ті ж гулі, які має її найближча сусідка? Як на мене, то наші українські ділові кола своїм чеканням допомоги від закордонного «доброго дядька» нагадують бідну вродливу дівку, якій дуже кортить вийти заміж за далекого багатого незнайомця, особливо коли той і справді їй лукаво підморгує. А далі як буде?..

Втім, вінчання з вродливим та бідним сусідом цій дівці сьогодні не світить. Вони просто одне одного майже не знають. Сьогодні нашим новонародженим бізнесменам встановити контакти з польськими колегами не набагато легше, аніж, скажімо, з австралійськими. Та й чи може бути інакше за такої інформаційної порожнечі?

З цього й виходили організатори Надвіслянського ярмарку в містечку Пулавах, започатковуючи цю марудну і поки що не вельми прибуткову, але вкрай необхідну справу. У нинішньому, другому за числом, ярмарку на берегах Вісли взяли участь представники майже 80 фірм, підприємств, кооперативів з Польщі й України. З польського боку це переважно представники дрібного бізнесу з відповідним «прейскурантом» товарів: продовольчих і промислових для домашнього вжитку, були й комп'ютерні програми, засоби телекомунікації. З нашого — продукція окремих відомих тернопільських, львівських, київських промислових підприємств. Скажімо, тернопільці представили вироби славнозвісної «Ватри» (самі світильники чого варті!), фарфорового заводу, «Сатурна», новинки проектно-конструкторського інституту «Техінмаш» та інших.

Звісно, «вагові категорії» учасників виявилися різними, і це, очевидно, одна з причин того, що було підписано обмаль офіційних контрактів, на які багато хто сподівався. Втім, на думку вже знайомого нам пана Ролли, генерального директора Надвіслянського ярмарку, укладання таких контрактів ще попереду. За його підрахунками, між учасниками ярмарку їх було укладено не менш як 15—20. Нині ж найважливіше інше: були пропозиції. Лише з польського боку їх надійшло понад п'ятдесят, у тому числі і щодо організації спільних польсько-українських підприємств. Не менше було пропозицій і від українських підприємців. І така інформація — найбільше надбання ярмарку.

А ось думка голови постійної комісії з питань підприємництва і зовнішньоекономічних зв'язків Тернопільської міськради Василя Демидася: «Нам важливо було познайомитися, придивитись один до одного. На те і ярмарок, щоб прицінитися, не віддати задешево свою продукцію та не придбати задорого чужу. В цілому ж зрозуміло, що поляки наситили свій ринок товарами широкого вжитку і шукають ринку збуту в нас. Ми маємо вчитися в них господарювати і, можливо, використати їх як посередників для збуту власної продукції. Вона ж у нас є, і часто високої якості, справа за упаковками, рекламою... З цією метою ми хочемо створити в Тернополі бізнес-центр... Бо сьогодні для мене очевидно, що нам потрібно заробляти гроші за рахунок дрібного бізнесу, торгівлі, вкладати їх у нові технології, наприклад, німецькі.

Учасники ярмарку підписали документ, де, зокрема, йдеться про створення спільного центру бізнесової інформації. Передбачається також організація постійно діючих виставок-продажів у Києві, Львові, Тернополі. А з присутнім на ярмарку мером французького міста Фуе попередньо домовлено про організацію таких торгів і у Франції.

Зробити все це не так просто. Звісно, не тільки тому, що доведеться брати на себе левову частку вартості цих заходів, як це зробили поляки. Нелегко завоювати довіру польських бізнесменів. Депутат Київради Валерій Рубцов і представник Асоціації демократичних Рад Києва Наталка Шиманська, завдяки старанням яких налагоджуються українсько-польські ділові контакти, з жалем переповіли мені претензії польських бізнесменів. Насамперед вони говорили про наше правове неблагополуччя, невігластво (закон часом опубліковують через місяць після того, як він набрав чинності), на «дикий» наш ректет...

— Тут своє слово мають сказати політики, владні структури міст, що хочуть виходити на міжнародні зв'язки,— вважає віце-президент міста Пулави пан Річард Скварек, який від імені влади «взяв під своє крило» організацію Надвіслянського ярмарку.

Цієї ж думки і народні обранці Києва, Львова, Тернополя, які перейнялися турботами щодо встановлення ділових контактів між українськими і польськими бізнесменами. Залишається сподіватися, що ярмаркувати ми навчимося не гірше, аніж наші прапрадіди.

Анатолій БЕНЬ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Київ — Пулави — Київ.

ГОЛОВА Борщівського районного споживчого товариства В. Тітієвський був дуже задоволений, підписуючи бартерну угоду з польським партнером. Аміачну селітру обмінювали на мінікомплекс по виготовленню концентрованих кормів, мініфермерську техніку, товари народного споживання. Керівництво області підтримало ініціативу борщівських кооператорів, тим більше, що угода — перший крок до створення спільного підприємства по виробництву мінітехніки для фермерів... Ейфорія закінчилася, як тільки працівники, яким доручили «здобути» ліцензію, зійшли з поїзда на Київському вокзалі.

Проблема ліцензування бартеру набагато глибша, ніж здається на перший погляд. До 1990 року до області завозилося 80 відсотків промислових, 25 відсотків продовольчих товарів. Більш як третина матеріалів, сировини, технологічного устаткування надходила в Україну з країн — учасниць РЕВ, з інших регіонів колишнього Союзу в порядку централізованого розподілу. Тепер цього немає.

Сільськогосподарська продукція — основне багатство України, і вона повинна бути використана не лише для забезпечення населення харчовими продуктами, а й стати валютою, якою Україна зможе розраховуватися за придбання технології, устаткування, матеріалів, сировини. Не таїна, що технологічний потенціал виробництва і переробки продукції в Україні надзвичайно слабкий. Відомо, що до 30 відсотків врожаю пропадає лише тому, що в господарствах не можуть переробляти молоко, м'ясо, овочі, фрукти, зерно.

До уваги уряду

Ходіння по муках... бартеру

ХТО І ЩО ЗАВАЖАЄ ПІДПРИЄМНИЦТВУ

Посудіть самі: сепаратори для молока випускає єдиний в колишньому Союзі завод в підмосковному Плавську, обладнання для молокозаводів — в Волохово Тульської області... В Україні хіба що напівкустарним засобом намагається дехто виготовляти одиничні зразки такої техніки. А вона є в Польщі, Чехо-Словаччині, Німеччині, Австрії... Де ж візьме вільно конвертовану валюту на придбання імпортної техніки господарство, яке аж ніяк не може експортувати свою продукцію? І яка рація експортувати, якщо левову частку валюти забере держава? Або хто візьме на себе роль спонсора, готового підкинути бідному колгоспу мільйони доларів на придбання мінім'ясопереробного заводу? Отож... залишається бартер. До речі, підприємства Росії, які поставляли господарствам України техніку, різні товари, сьогодні вважають за краще обмінювати це на те, чого немає в них.

Останнім часом в Тернополі в газетних кіосках замість газет та журналів модно одягнуті молодики почали продавати імпортні «дрібниці», які наша промисловість давно вже не випускає або виробляє мало чи не тієї якості: губну помаду, колготки, жувальні гумки, цигарки, пиво в металевих банках... Відвідайте так звані «польські» ринки в Тернополі та Чорткові: «універмаг» просто неба торгує імпортними товарами. Ясно, що всі ці товари «роздобуті» в порядку офіційного та неофіційного бартеру. Повинен підкреслити, що, судячи з величин реального товарообігу, приватники в підприємливості набагато випереджають неповоротких чиновників від державної та кооперативної торгівлі.

А ЧАСТИНА парламентаріїв, прагнучи «заорганізувати» бартер, спробувала «поховати» навіть ті слабкі та хиткі законодавчі основи, які давали, нехай і досить обмежені, можливості здійснювати бартерні операції. Хоча мало бути навпаки: створити таке зовнішньоекономічне законодавство, яке всіляко сприяло б насиченню ринку України товарами, технологічному зміцненню вітчизняного виробництва товарів, спрощувало процедури вивезення та ввезення товарів, поки наша валюта не є конвертованою. Поставивши непереборні бар'єри на шляхах входження до ринкової економіки, можна відкинути Україну в ще більший економічний хаос. Ми повинні визнати: Україна своїми власними матеріальними, технологічними, інтелектуальними ресурсами не вирішить проблеми піднесення ефективності народного господарства, насичення ринку, реалізації соціальних програм. Гадаю, бартер сьогодні — один з реальних шляхів припинення цього спаду.

...А представник Борщівського районного споживчого товариства вчетверте поїхав до Києва «вибивати» оту ліцензію, без якої товар на обмін митники за кордон не випустять. Створюється враження, що окремі впливові чиновники Кабінету Міністрів, користуючись, м'яко кажучи, недосконалістю законодавства, грають в апаратні ігри, прагнуть, як і в недавні часи, довести потрібність існування величезних штатів апарату, створюють на кожному кроці непереборні бар'єри, щоб була видимість діяльності. Якщо так і далі триватиме, доведеться не менш як десять разів їздити до Києва за ліцензією.

Герберт ГЕЛЛЕР,
економіст.
Тернопільська область.

Бартер — не кращий вихід зі страшної економічної скрути, в якій ми опинилися. Але сьогодні, коли Україна своїми власними матеріальними, технологічними, інтелектуальними ресурсами не в змозі вирішити проблеми піднесення ефективності народного господарства, насичення ринку, реалізації соціальних програм, бартер — один з реальних шляхів припинення спаду.

Пам'ять

КИЇВ БОМБИЛИ...

ЛЮДИ мого покоління, які вже з сивиною на скронях, напевне, ніколи не забудуть той трагічний недільний день 22 червня 1941 року. По-різному вони його пригадують, але в свідомості кожного закарбувалося назавжди: то був перший з 1418 днів Великої Вітчизняної війни проти німецько-фашистського нашестя. Найжахливішої війни у цілому світі.

Мій давній знайомий Дмитро Макарович, коли, бувало, їдемо поблизу Лисої гори, що на південній околиці Києва, неодмінно скаже:

— Он там, на пагорбі, впали тоді ворожі бомби... Вранці я бігав туди подивитися...

Чули б ви, як він вимовляє оте «бігав», та ще й на високу гору! Адже рівно через два місяці після того трагічного червневого дня, коли фашисти наблизилися до Києва, боєць добровільного студентського батальйону Дмитро Донченко під час оборони рідного міста був тяжко поранений. Правої ноги лишився зовсім, а ліву так скалічило, що і донині ступати на неї боляче.

В мене свій спогад. Саме під ту неділю в Черкаській середній школі, що на Донеччині, був випускний вечір десятикласників. На урочистому прощанні з педагогами-вихователями ми щиро висловлювали свої мрії, особливо про те, «хто ким буде». Пам'ятаю, Микола Гавриш хвалився тим, що його вже прийняли до аероклубу; Сашко Сущенко готувався до обласного конкурсу молодих музикантів; Олександр Плакида прагнув неодмінно стати агрономом... До півночі гуділа, співала, танцювала рідна школа. А наступного дня чи не все селище зійшлося на мітинг: війна! Було багато промовців. Серед них і директор школи Семен Маркович Коломієць — стрункий, кремезний, колишній матрос Чорноморського флоту. Говорив він схвильовано, запально:

— Гітлерівські розбійники бомбили Київ, нашу морську перлину Одесу... Фашисти рвуться на Україну, щоб загарбати наш хліб. Але вдавляться! Неодмінно вдавляться!

Він тут же заявив, що прямо з трибуни їде до військкомату, щоб записатися добровольцем на фронт, і висловив впевненість, що всі хлопці — випускники школи — наслідують його приклад.

Так згодом і сталося. А сьогодні я з сумом думаю про те, що і Семен Маркович, і численні мої однокласники не повернулися з фронтових доріг. Та хіба тільки вони? За свідченням статистики, в цілому з учасників Великої Вітчизняної війни — солдатів і офіцерів 1922—1924 років народження — живими лишилися всього чотири відсотки. Особливо трагічною була ситуація в Україні. Адже за окупації гітлерівці вивезли звідси на каторжні роботи до Німеччини **ще й молодших за нас юнаків та дівчат — близько 2,5 мільйона невільників. Фактично все передвоєнне молоде покоління українського народу було знищено або знівечено. І все ж народ вижив, піднявся з руїн, а сьогодні розбудовує свою незалежну державу. Як не пишатися таким народом!**

Останнім часом політологи й історики ведуть дискусії про те, хто був головним винуватцем минулої жорстокої війни, яка спопелила півсвіту і забрала близько 55 мільйонів людських життів — Гітлер чи Сталін? Історія, безперечно, розсудить і віддасть обом катам належне. Незаперечне одне: другу світову розв'язав фашизм, а народи світу — і соціалістичної й капіталістичної орієнтації — знайшли тоді в собі мудрість об'єднатися в антигітлерівську коаліцію і приборкати агресора.

На жаль, і сьогодні знову палають війни, свистять кулі, ллється кров. В Югославії, на Кавказі, у Придністров'ї... На жаль, і сьогодні знаходяться генерали, які погрожують сусідам жорстокою карою в разі, коли щось буде не по-їхньому. Натисне такий вояка кнопку стратегічної ракети — і нехай тоді історія доводить, при своїх він був чи ні...

У ці скорботні пам'ятні червневі дні давайте ще й ще раз вимогливо скажемо:

— Ні — **війні!**

Знову й знову згадаємо поіменно всіх, хто відстояв від фашистської навали рідну землю, хто віддав за неї своє життя — фронтовиків, партизанів, підпільників, повстанців, жертв концтаборів, вклонімося їхнім могилам, віддамо належну шану ратному і трудовому подвигу всього нашого народу у ті грізні трагічні роки. І всі разом, віруючі й атеїсти, помолимося:

— Слава Богу, що сьогодні в благословенній Україні панують мир і злагода між людьми!

Розбудовуючи нову незалежну державу, ми твердо заявили, що буде вона миролюбною, без'ядерною, дотримуватиметься всіх норм цивілізованого життя і ніколи нічим не загрожуватиме іншим народам. Ми із задоволенням відзначаємо, як впевнено виходить наша молода держава на дружні зв'язки з світовим співтовариством і як по-доброму сприймають і поважають її в усьому світі. І коли бачиш, як щиро співробітничають нині Україна і та ж Німеччина, чиї бомби падали колись на Київ, мимоволі думаєш:

— А може, це і є предтеча отого пророцтва біблейського, що настане час, коли народи, чвари забувши, перекують мечі на рала і більше вже ніколи не будуть воювати.

Володимир ЧЕРКАС,
ветеран Великої Вітчизняної війни.

Фото Станіслава ФЕНЕНКА.

ХТО ПІДБУРЮЄ СОЛДАТІВ?

18 червня до Сімферополя прибули 5 юнаків, які втекли з Полтавського збірного пункту призовників. Цих хлопців взяли під охорону пікетники наметового містечка, розташованого перед Верховною Радою Криму.

Біля наметів розповсюджуються ксерокопії такої заяви: «Військовому комісарові Кримської АРСР від військовослужбовців, які проходять військову службу на території Прикарпатського військового округу. Ми, що нижче підписалися, вимагаємо виведення всіх кримчан, які знаходяться на території Прикарпатського військового округу і зокрема на території Бердичівського збірного пункту протягом. 4 днів. У противному разі відбудеться масова втеча. З сьогоднішнього дня оголошуємо голодування». Під заявою підписи 58 юнаків.

Я попросив прокоментувати цю акцію військового комісара республіки Крим генерал-майора Олександра Волкова. Ось що він сказав:

— Це грубе порушення Закону України про строкову військову службу. Мені кажуть батьки, що над дітьми начебто глумилися. Розумієте, це вже увійшло в моду, якщо армія, то обов'язково мають бути нестатутні відносини. Нічого подібного за останній рік в Україні не було. Все це просто нагнітається певними колами, які прагнуть за всяку ціну перешкодити формуванню Українських Збройних Сил. До того ж яке нестатутне ставлення може бути до юнаків, котрі ще не потрапили до військової частини, а якусь там добу перебували на збірному пункті? До мене підходили батьки дезертирів, у них одне бажання: щоб їхні сини служили в Криму. Ми й так багатьох залишаємо для проходження строкової служби на півострові, але всіх залишити не можемо, та й, зрештою, що то буде за армія, якщо кожен служитиме безпосередньо дома. Інколи доходить до парадоксів. Деякі батьки кажуть: нехай, мовляв, наші діти служать де завгодно, тільки не в Україні, що вони не хочуть, щоб їхні сини складали українську присягу. З усіма випадками дезертирства ми розбираємося, кожен вивчаємо. З усією відповідальністю заявляю, що Закон України про проходження строкової служби ми не дозволимо порушувати нікому. Поки що всі дезертири мають прибути до Одеси, у військову частину 74145. І нехай не забувають, що, згідно із законодавством, існує кримінальна відповідальність за дезертирство і ухиляння від проходження військової служби.

Олександр ПІЛАТ,
власний кореспондент «Голосу України».

«ЄВА» З БУДАПЕШТА

Цьому професійному театру лише кілька місяців. Заснував його відомий в Угорщині режисер-постановник, професор Будапештської театральної академії Іштван Казан. Усі артисти трупи — його вихованці. Окремі з них відомі у Європі. Вперше зібралися разом у березні. А наприкінці травня вже виступали у столиці з прем'єрою.

Це — музичний театр, який прибрав собі ім'я відомого композитора Ференца Легара. Так, того самого, котрий разом з Імре Кальманом належав до числа найбільш яскравих представників угорської, або, як її ще називають, — віденської оперети. Отож цілком зрозуміло, чому для заспівної постановки театр вибрав саме твір Легара «Єва».

Щоправда, «Єва» вже давно не йшла на сценах Угорщини. Бо до чудової музики був підігнаний досить примітивний сентиментальний сюжет. Разом з драматургом театру Анною Барнашшип зміст оперети осучаснили, і вистава заграла новими гранями. У цьому мали змогу переконатися й закарпатські поціновувачі оперети, куди здійснив свою першу закордонну поїздку новостворений театр.

Гастролі в Україні

— **Чому саме сюди вирішила приїхати «Єва»?**

— Серед пріоритетних напрямів своєї діяльності колектив поставив за мету підтримати угорські громади, які живуть за межами нашої країни,— сказав Іштван Казан.— Чи не найбільша з них на Закарпатті. Тому й приїхали.

— **І не шкодуєте?**

— Навпаки. Нас дуже тепло приймали в Берегові, Виноградові, Ужгороді, ми одержали справжній моральний заряд для подальшої роботи.

— **Над чим нині працює трупа?**

— Готуємо на осінь оперету Штрауса «Ніч у Венеції». На жаль, музичний жанр сьогодні перебуває «в загоні». Тому хочемо прилучити до нашого театру чимбільше дітей: маленьким подаруємо дві американські оперети і одну угорську казку, старшокласникам — кілька мюзиклів.

— **Чим різниться ваш театр від традиційних?**

— Насамперед структурою. У нас немає постійного колективу. Контракти з артистами укладаємо на кожну окрему виставу. Це спонукає митців працювати сповна — не упівсили. Бо артиста цінують не лише за талант, а й етичні моменти, суто людське ставлення до справи. У нас митець протягом сезону зайнятий лише у кількох спектаклях, маючи за це солідну матеріальну винагороду. Щоб одержати її в інших трупах, артисту треба виступити в кількох десятках вистав.

— **Маєте, певно, солідні дотації від держави?**

— Ані форинта. Створено спеціальний Фонд Легара, який і тримає наш театр. Правда, пішло нам назустріч керівництво 13-го району Будапешта, де розташований театр, яке не бере плату за оренду приміщень, електроенергію тощо. В наш час це відчутна підмога.

— **Чи знайомі в Угорщині з сучасним українським театральним мистецтвом?**

— Мушу відверто сказати, що дуже поверхово. Адже донедавна нас націлювали лише на російський театр. Сподіваюся, що найближчим часом обставини зміняться на користь ваших земляків. А першими могли б узятися до справи саме музичні колективи, бо їх постановки можна слухати й без знання мови.

Розмову вів
Микола ГОРВАТ,
власний кореспондент «Голосу України».
Ужгород.

1941

Знімки з архіву фронтового фотокореспондента Семена ХОРОШКА.

Експрес-новини

У столиці Боснії і Герцеговини Сараєво тривають бої між силами сербів з одного боку та мусульман і хорватів з іншого. Масштаб збройного конфлікту в столиці ще занадто великий для реалізації планів з відкриття аеропорту в Сараєво, заявив представник сил ООН генерал Маккензі.

* * *

Відкривається перша сесія парламенту нового складу Чехо-Словаччини. Вибори до Федеральних зборів пройшли два тижні тому. Їх підсумки засвідчили політичні розходження між Чехією, лідери якої виступають за швидке проведення реформ, і Словаччиною, керівники якої вимагають суверенітету та повільніших економічних перетворень. Політичні лідери Чехії і Словаччини Клаус та Мечіяр домовилися про те, щоб регіональні парламенти обох республік завершили підготовку до розділу ЧСФР на дві держави до 30 вересня. Президент країни Гавел вважає, що відповідь на це питання має дати тільки референдум.

* * *

У Варшаві відновився суд над двома колишніми генералами Міністерства внутрішніх справ Польщі. Їх звинувачують у вбивстві у 1984 році члена «Солідарності» священика Попелюшка. Минулого тижня окружний суд припинив розгляд справи, щоб судді мали змогу прийняти рішення оприлюднювати деякі секретні документи. Адвокат сім'ї священика поставив вимогу до суду розглянути матеріали, які, на його думку, можуть вказати на справжніх організаторів убивства.

* * *

Селяни Франції мають намір перекрити дороги, що ведуть до столиці країни, в такий спосіб протестуючи проти господарської політики Європейського співтовариства. Організатори блокади попереджають що використають трактори й вантажні автомобілі для перекриття доступу до Парижа в радіусі 50 кілометрів. Міністр внутрішніх справ Кіль заборонив цю акцію протеста, на що лідер французьких фермерів Арно заявив, що Париж буде заблокований доти, доки уряд не відмовиться від реформи.

* * *

Глава Камбоджі Сіанук звернувся до світового співтовариства з проханням про допомогу на відновлення своєї країни. Генеральний секретар ООН Галі заявив, що для реалізації першого етапу відбудови Камбоджі буде потрібно 600 мільйонів доларів.

* * *

У столиці Сенегалу Даккарі відкрилася шестидесята зустріч керівників держав — членів Організації африканської єдності. Генеральний секретар ОАЄ Салім заявив, що одним із найважливіших пунктів порядку денного конференції стане обговорення питання про створення миротворчих сил, які матимуть можливість втручатися у конфлікти на континенті.

ДЕМОКРАТИЧНА ЧИ ІМПЕРСЬКА РОСІЯ?

Напередодні події

Сьогодні у Дагомисі має відбутися зустріч Президентів України і Росії. Дуже хочеться вірити, що сторони під час переговорів зможуть врегулювати складні питання і вирішити, якими шляхами розвиватимуться відносини між двома сусідніми країнами.

Пропонуємо увазі читачів роздуми з цього приводу відомого американського політолога Збігнєва Бжезінського, опубліковані в паризькій газеті «Українське слово».

Загибель комунізму — цієї доктрини ненависті, політичного гніту й економічної некомпетентності — означає, що Росія може тепер знов увійти до світового співтовариства як справді демократична і європейська держава.

Але щоб водночас бути і демократичною, і європейською державою, Росія не повинна бути імперською. Час імперій скінчився. Більше того, досвід Великобританії, Франції та Голландії засвідчив, що простим людям краще не бути громадянами імперської держави. Ні процвітання, ні демократія несумісні з прагненням зберегти імперію, хоча західні демократії засвоїли цей урок лише після другої світової війни. Тепер, проте, стало ясно, що імперія — це скорше тягар, аніж джерело достатку. У наш час суспільне благополуччя — багато більшою мірою продукт відкритої торгівлі між дружніми партнерами, а демократія всередині країни просто несумісна з пригнобленням інших людей.

Для миру в усьому світі, так само, як і для подальшого процвітання і демократії справді європейської Росії, дуже важливо, щоб цей процес завершився виникненням нової і справді постімперської Росії.

Пробним каменем у цьому разі будуть, звісно ж, відносини між демократичною Росією й демократичною Україною. Деяким росіянам важко змиритися з реальною й незалежною Україною. Хто твердить, що Україна — це взагалі не окрема держава, хто посилається на Київську Русь як доказ того, що сама історія веліла Росії й Україні залишатися єдиними. Є й такі, котрі радять Президентові Єльцину проводити з Україною політику конфронтації через скасування промислових замовлень (з надією викликати соціальний вибух в Україні) й залякування Києва, порушуючи питання про кордони, й особливо про долю Криму. Дехто з політичних опонентів російського Президента, зокрема віце-президент, висувають небезпечний аргумент про те, що СНД слід розглядати насамперед як перехідний етап до нової єдиної держави, що перетворює в насмішку саме поняття «незалежна Україна».

У всіх цих доказах нехтують один простий, але дуже важливий факт: українці хочуть мати власну окрему національну державу, яка не була б ні одним цілим з Кремлем, ні його підлеглою частиною. У цьому й полягає суть важливої реальності в Європі.

Ось чому необхідно терміново розглянути негативні наслідки серйозного погіршення українсько-російських відносин і розробити модель конструктивних зв'язків між двома народами.

Конфлікт цей завдасть шкоди обом народам. Він лише посилить націоналістичні пристрасті й напевне підірве перспективи демократії. Спроби Росії залякати Україну шляхом збереження військово-морських баз у Криму, а також нагнітання соціальної напруженості за допомогою економічного тиску та розпалювання сепаратистських настроїв серед неукраїнського населення відродять і побоювання Заходу щодо російського великодержавного шовінізму. Такі дії посилять також антиросійські настрої серед українців, з чого радітимуть тільки вороги Росії.

Багато розумнішою політикою було б прагнення встановити між Росією та Україною відносини, подібні до тих, які існують між США й Канадою. Ці дві країни справді політично незалежні. Вони мають власні армії й флоти, що не заважає їм співпрацювати у розв'язанні обмежених стратегічних проблем. Американські бази на канадській землі підлягають юрисдикції Канади, і вона одержує за них гроші. Їх економічні структури взаємодіють, вони відкриті й взаємозалежні.

Але в них різні валюти, зважаючи на те, що їх кордони зовсім відкриті для переміщення товарів та пересування людей.

США й Канада, які багато в чому схожі, водночас плекають самобутність, і це не заважає їм жити як справді добрі сусіди. Тим самим вони засвідчують зрілість своєї демократ...

«Гарячі» точки

НЕ ПОСПІШАЙТЕ РОБИТИ ВИСНОВКИ

Криваві події, що відбулися у ці неділні дні в Бендерах, судячи з усього, надовго відсунуть перспективи мирного врегулювання конфлікту в Придністров'ї. При цьому московські власті, не розібравшись як треба в обстановці, поспішили привселюдно звинуватити Кишинів. Та чи так усе було насправді? Повернімося до хроніки трагічних подій.

Минулого четверга парламент Молдови прийняв постанову, що регламентує механізм розведення сторін, які ворогують. Був у документі і пункт, згідно з яким влада в Придністров'ї мала перейти до тимчасового комітету, що складався б з нейтральних осіб. Звичайно, така постанова не могла влаштувати Тирасполь. Депутатів від Придністров'я, які проголосували за неї, уже оголосили на лівому березі «зрадниками народу». Вона не могла влаштувати й Смирнова, який втратив би владу. Тому немає нічого дивного в тому, що в Бендерах знову пролилася кров.

А почалося все з облоги бендерського відділу поліції гвардійцями. Звичайно, що поліцейські прибули своїм на допомогу. У місті зав'язалася перестрілка, причому не лише біля приміщення міськради, як передала Москва, а й біля відділу поліції, і в ряді інших місць.

Окрім того, до оголошення ультиматуму 14-ю армією та виступу віце-президента Руцького по телебаченню у місто уже ввійшли танки з російськими прапорами.

Хоча Москва вперто заявляє, що нібито Кишинів розв'язав цю бойню, останні заяви Руцького, а потім і Єльцина швидко розставили точки над «і». Не встиг Борис Миколайович стати на рідну землю, як одразу ж почав загрожувати Республіці Молдова та її законно обраному Президенту. Росія, очевидно, хоче взяти на себе роль міжнародного жандарма, намагаючись силовими методами вплинути на ситуацію.

До речі, до слів російського керівництва швидко приєдналися Смирнов та придністровський міністр оборони Кіцак. У своїх висловлюваннях вони пішли далі Єльцина, відкрито заявляючи, що необхідно проводити політику «твердої руки», відновити Союз у старих кордонах.

Президент Мірча Снєгур звернувся з телеграмою до Президента Росії. У ній він просить Єльцина спочатку ознайомитися зі справжнім становищем справ, а потім уже робити висновки.

Тим часом до Кишинева прибув державний секретар Румунії. Він повідомив, що його країна має намір зробити все для мирного вирішення конфлікту з участю ООН та інших міжнародних організацій.

У понеділок продовжила роботу сесія молдовського парламенту. Якщо обстановка й надалі загострюватиметься, то на сесії, як очікується, депутати приймуть декларацію з закликом до громадян республіки виступити зі зброєю на захист батьківщини.

Олександр **ТОНЯ**.

Кишинів.

Фотофакт

ЗАРОБІТОК НА ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО

Хто з малюків не мріє опинитися за столом, де ділять пиріг щасливого дитинства. При цьому хочеться, щоб саме тобі дістався шматок з кремовою трояндою. Проте нині за тим столом залишається дедалі менше місць, і дедалі більше дітей ласують солодощами лише у снах. Якщо батьки не передбачили наближення ринку і не підготувалися до його зустрічі або ж узагалі не чекали на його прихід, то юним громадянам тієї чи іншої колишньої союзної республіки частенько доводиться самим заробляти на пристойне дитинство.

НА ЗНІМКУ: у дітей-заробітчан є дві переваги — їм частіше і більше подають розчулені дорослі та й рекетири, поки що, не полюють на їхній заробіток.

Фото ІТАР-ТАРС.

У парламентах світу

БЕЗ ЗВОЛІКАННЯ

На недавньому засіданні Міллі Меджлісу (парламенту) Азербайджану було заслухано доповідь міністра закордонних справ республіки Тофіга Гасимова про перебування азербайджанської делегації у столиці Норвегії Осло на сесії Ради Північноатлантичного співробітництва. Після чого парламент ратифікував протокол про приєднання Азербайджану до Договору про скорочення звичайних озброєнь і збройних сил в Європі.

Ровшан **АЛІЄВ**.

Баку.

Власкори повідомляють

Ташкент

Рятування потопаючих...

Узбекистан готується до випуску власної валюти. Про це повідомив голова Держбанку республіки Мулладжанов. За його словами, рішення російських властей про друкування купюр вартістю в 5 тисяч карбованців «призведе до паралічу економіки, зведе нанівець ритм намічених реформ».

Мулладжанов також заявив: «Усі держави, що розташовані в карбованцевій зоні, вже відчувають наслідки цієї хибної політики. У наявності гіперінфляція, хоч Гайдар і його команда всіляко заперечують це. Перехід до національної валюти — процес дуже складний, але Узбекистан до нього готовий».

Зульфія РАСУЛІ.

Єреван

Сувора необхідність?

Уряд Вірменії прийняв рішення про проведення зборів для військовозобов'язаних. Як повідомив воєнком республіки Левон Степанян, цей захід проводиться відповідно до закону про військовий обов'язок. Військовослужбовці запасу у віці до 35 років обов'язково мають пройти перепідготовку протягом трьох місяців. Їм повідомлять через військомати, коли і куди з'явитись. Воєнком підкреслив, що дане рішення уряду ще не значить, що в республіці проводиться загальна мобілізація.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Подорожчання

У цінах не відстають

У Казахстані відпущені ціни на вершкове масло, м'ясо, молоко, цукор та пальне. А з нового урожаю — і на хліб. Спиртне також «не засиділось» у старих цінах. «Русскую» горілку продають по 116 карбованців, «Пшеничну» — по 121. Ціна на цукор коливається від 80 до 100 карбованців за кілограм.

Тетяна КОСТІНА.

ПРАЦЮВАТИ, ЯК У БІЛОМУ ДОМІ

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

— Недавно Сполучені Штати заявили про своє рішення будувати відносини з Україною на основі нового підходу, не розглядаючи їх через призму колишнього Радянського Союзу чи Росії. Чи є цей підхід концептуальним і які основні його положення?

— Так. У нашому ставленні до України відбулася дуже велика зміна. Важливою в цьому плані була зустріч Президентів Буша і Кравчука, яка заклала дуже міцні підвалини нових відносин між нашими двома державами. Ми хочемо підтримувати Україну, співробітничати з нею. Я не думаю, що ми дивимось на вашу країну через «російські очі». Навпаки, бачимо її самостійною державою. Для нас дуже важливо, щоб Україна була незалежною, багатою і забезпеченою.

Це ми сказали вашому Президентові, коли він перебував у Вашингтоні в травні, те саме я казав під час вручення йому моїх вірчих грамот. Вважаю, моя присутність тут допоможе розумінню цього.

— В одному з недавніх інтерв'ю ви сказали, що ваші завдання як посла — складні й унікальні. В чому їх складність і унікальність і як ви їх розв'язуватимете? До речі, з повідомлень засобів масової інформації відомо, що ви дуже активно взялися за роботу...

— Як кажуть в Америці, починати працювати треба, поки ще роса не висохла під ногами. Я приїхав з Білого дому, де працював у команді Президента, який весь час ставив перед нами дуже багато різних завдань. І ми старалися їх належно виконувати. З таким самим настроєм я прийшов і сюди.

Для мене, американця українського походження, велика честь працювати в Україні в таку історично важливу для неї епоху.

Україна довго чекала відродження державності. Тому я хочу зібрати свій «штаб» і допомогти українському урядові й народові. Це буде корисним не тільки для вас, а й для моєї країни. Звідси й моє велике бажання працювати тут, будувати нові відносини, зустрічатися з різними людьми, укладати договори, розвивати зв'язки в усіх сферах.

Наш співрозмовник — Надзвичайний і Повноважний Посол Сполучених Штатів Америки в Україні Роман ПОПАДЮК.

— Ви назвали посольство своїм «штабом». Як скоро він почне діяти на повну силу, зокрема, видавати візи?

— Коли мене призначили на нову посаду, посольство складалося лише з 16 осіб. Але цього було замало. Тому я звернувся до нашого державного департаменту, міністерства оборони, інших установ з проханням розширити особовий склад до 45—50 працівників. Приблизно стільки ж у нас буде українських співробітників. Напевно, до кінця року всі вони будуть на місці.

Що стосується видачі віз, то, вважаю, ми почнемо це робити десь наприкінці червня — початку липня. Так ми вже поінформували державний департамент. Це дуже важлива справа не тільки для українців, а й для американців, особливо українського походження, які мають тут родину, друзів.

— Ваша робоча резиденція знаходиться в приміщенні колишнього райкому КПУ. Як вам тут працюється?

— Добре. Вважаю, той факт, що наше посольство знаходиться в цьому будинку, підкреслює зміни, які відбулися в Україні, і показує всьому світові, що Україна справді хоче йти вперед до утвердження демократичного ладу і створення ринку.

— Наша газета заочно вже знайомила читачів з вами, вашою кар'єрою, сім'єю. А що ви самі можете сказати про себе, свої захоплення, звички тощо?

— У мене четверо дітей, і після роботи я дуже люблю поговорити й побавитися з ними. Радію, що вони тут, у Києві, продовжують вивчати українську мову, ознайомлюватися з українською культурою. Бо я й моя дружина маємо українські корені.

Вечорами також читаю і про політику, і про культуру.

Дуже люблю природу. В Америці в мене є ферма на 44 акри землі, велика стодола, яблуневий садок. Там чудово проводити час: думати, збирати ягоди, яблука.

А тут часто збираємося сім'єю і так собі гуляємо містом, спілкуємося з людьми.

— Дякуємо за бесіду.

Інтерв'ю провів Олексій ЄВСІКОВ.

Світова преса про нас

Крим, який так любили царі, поети й генеральні секретарі комуністичної партії,— це, ймовірно, найнебезпечніше місце потенційної конфронтації, оскільки він зачіпає почуття двох наймогутніших членів Співдружності — Росії та України...

Крим, де росіяни становлять більшість, а українці, татари, болгари, греки та інші — меншини,— це перехрестя та місце бурхливих змін. Так було від часів давніх греків.

Але тут, як і в багатьох інших місцях сьогодні, міжнаціональні підозри й прагнення виправити історичне зло сплелися в клубок, який, на перший погляд, неможливо розплутати. Хоча Україна й Крим ніби дещо й відступили недавно від конфронтації і багато простих кримчан, очевидно, бажають жити в мирі, націоналістично настроєні керівники всіх сторін, можливо, вважають Крим за надто ласий шматочок, щоб його з кимось ділити.

«Вашингтон пост» (США).

* * *

Збереження єдності СНД дасть можливість прискорити втілення в життя угоди про скорочення звичайних озброєнь у Європі. Лише після ратифікації цього документа державами — учасниками Наради з безпеки та співробітництва в Європі зможуть приступити до нового етапу роззброєння. Найкраще цей етап можна було б розпочати під час зустрічі у верхах в рамках НБСЄ, яка відбудеться в липні у Хельсінкі... З цієї точки зору дуже важливим є запевнення Л. Кравчука в тому, що Україна дотримуватиметься угод про скорочення звичайних, а також стратегічних ядерних озброєнь.

«Хельсінгін саномат» (Фінляндія).

Погляд

У небо веде... скульптура

Літо — це один з найкращих сезонів для проведення найрізноманітніших виставок. От і в німецькому місті Кассель в суботу відкрилася міжнародна художня експозиція, на якій свій творчий доробок представили митці багатьох країн. Як завжди, деякі роботи вирізняються оригінальністю. Приміром, американський скульптор Джонатан Боровський привіз у Кассель цікаву композицію під назвою «Людина, яка крокує в небо».

Телефото Рейтер—ТАРС.

Що нового

У Міністерстві культури України

20—21 червня вперше в Україні святкували Дні європейської музики. Це свято, починаючи з 1983 року, проводиться у Франції. У Днях братимуть участь представники всіх країн Європи, що мають дипломатичні представництва в Україні.

* * *

Найближчим часом планується організувати виставку роботи канадського художника-аматора Зенона Погорецького під назвою «Ми — українці». Цей твір, уже досить відомий на його батьківщині, вирізняється своїми розмірами — 30 на 3 метри. Роботу буде виставлено в Музеї образотворчого мистецтва України.

* * *

З 3 по 21 липня фольклорний ансамбль канадців українського походження «Євшан» гастролюватиме в Києві, Чернівцях, Івано-Франківську, Тернополі та Львові.

* * *

У червні-липні ансамбль Вірського виїздить на гастролі до Франції, а Київський театр опери та балету збирається на чергові гастролі в Японію. За традицією кожні два роки театр виїздить у закордонні турне.

* * *

Наприкінці квітня Київський театр імені Франка вперше виїжджав на гастролі до Австрії. Одночасно цю країну відвідала делегація діячів культури на чолі з міністром культури України Ларисою Хоролець. Під час візиту відбулися переговори в МЗС, міністерствах культури, науки та досліджень. Візит мав велике значення для майбутнього розвитку зв'язків по всіх галузях культури.

* * *

Посольство ФРН в Україні за дорученням уряду передало проект офіційної угоди про культурне співробітництво між Німеччиною та Україною. Сьогодні проект обговорюється, і найближчим часом буде підписано першу угоду України у сфері культури з іншою державою.

НЕЛЕГКИЙ ШЛЯХ ДО КОМПРОМ

Переговори

Поряд з питаннями про долю ядерної зброї, розташованої на території України, і майбутнього Чорноморського флоту найважливіше місце у військових відносинах республік займає проблема розподілу озброєння та військової техніки колишньої Радянської Армії.

Вона пов'язана з підписаним Радянським Союзом та ще 21 країною 19 листопада 1990 року в Парижі Договором про звичайні збройні сили в Європі (ДЗЗСЄ). Як відомо, цей документ визначив співвідношення неядерних військових потенціалів країн НАТО і колишнього Варшавського Договору в Європі.

У рамках затверджених ДЗЗСЄ квот Заходу і Сходу кожній з країн як Північноатлантичного блоку, так і колишньої соціалістичної співдружності нараховано максимальні рівні звичайного озброєння, які повинні мати держави, що підписали Договір, через 40 місяців після набуття ним чинності.

У межах колишнього СРСР під вплив ДЗЗСЄ потрапили угруповання Ленінградського, Прибалтійського, Білоруського, Київського, Прикарпатського, Одеського, Північнокавказького, Закавказького, Московського та Приволзько-Уральського військових округів, а також Західної (Німеччина) і Північної (Польща) груп військ. Відповідно до Договору всю територію європейської частини Радянського Союзу розділено на три райони: центральний, фланговий та тиловий. Для кожного з цих районів визначено максимальні квоти бойової техніки та озброєння, яке може бути залишене в бойових частинах і окремо на складському зберіганні.

У результаті розпаду Радянського Союзу правонаступниками ДЗЗСЄ стали європейські держави СНД, що виникли на його руїнах. Для них з зовнішньополітичного боку дотримання підписаного 19 листопада 1990 року в Парижі документа стало умовою одержання необхідної для виходу з кризи економічної допомоги розвинених капіталістичних країн.

У внутрішньому плані проблема розподілу бойової техніки й озброєння Радянської Армії «замкнулася» на інтересах забезпечення національної безпеки держав, що виникли з СРСР, та правах на одержання ними своєї частки зі спадщини Радянського Союзу.

Усі ці чинники обумовили початок у грудні 1991 року переговорів між Російською Федерацією, Україною, Білоруссю, Казахстаном, Молдовою, Вірменією, Азербайджаном та Грузією щодо розподілу бойової техніки та озброєння колишньої Радянської Армії.

Від самого початку вони проходили складно й суперечливо. Багато в чому це визначалось егоїстичністю позицій, яку з перших днів зайняла щодо інших учасників переговорів московська делегація. Так, наприклад, по танках Росія зажадала 8 800 одиниць, що становить 66,1 відсотка від загальної договірної квоти. Це закономірно викликало різку незгоду представників інших держав СНД і певною мірою об'єднало їх на переговорах проти Москви.

У результаті остання змушена піти від прямого тиску у відстоюванні своїх інтересів до обхідного маневру. Саме з цією метою російська делегація запропонувала на переговорах як критерій поділу методику «узагальненого показника» в розрахунках частки, котра належить кожній республіці.

Її суть полягає у вирахуванні на підставі площі території держави, чисельності населення та протяжності її кордонів середньоарифметичного коефіцієнта по кожній з країн, що беруть участь у переговорах.

Для Російської Федерації це 54,1 відсотка, України — 21,8, Білорусі — 6,6, Молдови — 2,3, Грузії — 3,8 Азербайджану — 4,3, Вірменії — 2,8.

Такий підхід теж не знайшов підтримки інших делегацій. Річ у тім, що значну частку «узагальненого показника» Росії становлять території північної тундри, островів Нова Земля, Земля Франца Иосипа, акваторії Північного Льодовитого океану, простори Північного Уралу, Архангельської області та півночі Карелії. Танки, бойові броньовані машини (ББМ), артилерію, як, утім, і армійську авіацію, розмістити в цьому стратегічному просторі через зрозумілі кожній військовій людині причини безглуздо. Напрошується висновок, що більшу частину озброєння та бойової техніки, що має дістатися Росії після розподілу, вона може розмістити лише в центральних районах на кордоні з Прибалтикою, Україною, Білоруссю.

Якщо згадати територіальні претензії, що періодично висловлюють державні діячі Росії до України, розігрування карти Криму, неконструктивну позицію щодо Чорноморського флоту та деякі інші дії, то можна зрозуміти, що перспектива одержання Москвою значного військового майна, яка випливає з методики «узагальненого показника», не лише насторожує, а й викликає найсерйозніші побоювання.

Запропонований Москвою показник навіть у загальному плані виявився вигідним і прийнятним лише для російської сторони з її великими північними територіями й низькою щільністю населення в цих районах. Усі інші європейські держави СНД (Білорусь, Молдова, Україна й закавказькі республіки), у свою чергу, володіють невеликими за розмірами територіями, але мають високу щільність населення й досить розвинену інфраструктуру.

Складність обстановки, що виникла на переговорах, визначалася ще й тим, що суверенні держави СНД цікавить, передусім, уже не колективна оборона, а національна безпека та оборонні можливості своєї держави у власних кордонах, а не кордонах військових округів. Зважаючи на все це, українська делегація запропонувала свій «усереднений критерій» до розподілу бойової техніки та озброєння, який, за нашим переконанням, дає змогу більш об'єктивно зробити розрахунки.

Він виводиться на підставі статистичного аналізу та визначення середньоарифметичної складової з таких показників:

1. Потрібної кількості звичайних озброєнь для кожної держави СНД з урахуванням порівняльного аналізу оперативно-стратегічної обстановки на момент підписання Договору (19.11. 1990 р.) і сьогодні;

2. Потреби конкретної держави СНД у звичайному озброєнні співвідносно до чисельності населення й кількості звичайних озброєнь у суміжних з нею країнах Східної Європи та Південно-Східної Азії;

3. Чисельності населення даної держави;

4. Обрахунку загальної квоти бойової техніки та озброєння регіональних рівнів, визначених Паризьким договором для центрального, флангового й тилового районів;

5. Потреби в озброєнні та бойовій техніці, що визначається національною концепцією військового будівництва конкретної держави.

Якщо виходити з положення, що Співдружність незалежних держав, як будь-який нормальний союз цивілізованих країн, має хоч найменші загальні стратегічні інтереси, то правомірним стає доказ, що кількість озброєння та бойової техніки, на яку в результаті розподілу можуть претендувати Україна, Білорусь і всі інші учасники переговорів, має відповідати тій частці відсотків від загальної кількості озброєння та бойової техніки, яку мала конкретна республіка колишнього СРСР на момент підписання Договору в 1990 році.

Визначення середньої за типами озброєння відсоткової частки нашої держави в загальній, встановленій для СРСР Договором, дає можливість вирахувати для України «усереднений критерій» розрахунків. Він становить 27,9 відсотка.

У ході чотирьох раундів зустрічей у результаті важкої й копіткої спільної праці вдалося зблизити і в головному узгодити рівні запитів на поділі озброєння Москви, Києва і Мінська в центральному районі. Та залишилися неузгодженими рівні держав Закавказзя й Молдови, з одного боку, і Росії — з іншого. Не вдалося

усунути ц
ді п'ятого
дів зуст
травні цьо

Ситуац
викликала
міжнарод
Почали н
письмові
заяви кер
них діячі
Німеччини
інших кра
тали уваг
дів і глав
го СРСР
затягуван
розподілу
роєння
на
го пі
питання і
рховними

Їхнім
том було
липня по
льсінкі
редньо з
глав дер
ради з бе
ництва в
ють бут
проблеми
рішення
вором пр
сили чин
го
Осно від
ція всіх
ДЗЗСЄ н
кордонни
ням цього
статувати
для набу
виконані.

Ш
делег
лорусі,
Азербайд
знайшли
ант угод
підписати
вня в Та
угоду пр
док вико
Договору
йні сили

Вади
генера
ник Ц
страте
ви
них С
дат ві

Вол
підпол
філосо

ПАРТДИРИГЕНТИ

Таємне стає явним

ОУН і УПА... Для одних — національна гордість і слава народу, для інших — смертельні вороги. У двобої зійшлися два табори: національно-визвольний і більшовицько-імперський. КПРС — КПУ, МВС, КДБ, прокуратура, суди, преса, радіо, телебачення, як складові тоталітарної більшовицько-імперської системи, яка перемогла на рубежі 40—50-х років, ні на хвилину не полишала своїх, здавалося б, давно вже повержених ворогів. Величезні зусилля, незліченні мільйони карбованців витрачалися на організацію пропаганди проти ОУН і УПА, створення образу «бандитів» і «зрадників українського народу», на переслідування і знищення колишніх вояків і їхніх родин, на проведення показових судових процесів. Більшовики хотіли перемогу фізичну закріпити перемогою моральною.

Але цього не могло статися. Бо як боролися князі й дружинники Київської Русі проти диких кочівників, як ставали стіною козаки проти поляків, турків, татар і москалів, як змагалися за свободу армія УНР і січові стрільці ЗУНР, так само ОУН і УПА боролися проти віковічних ворогів українського народу за Українську самостійну соборну державу. В різні часи різні суспільні сили очолювали й вели боротьбу за визволення України. У 40—50-х роках це були ОУН і УПА, які увійшли в гени українського народу, в його кров і мозок, в історичну пам'ять.

І коли наприкінці 80-х розпочався новий етап національно-визвольних змагань, люди згадали ОУН і УПА, згадали славні імена Коновальця, Бандери, Шухевича, Стецька, Лебедя, Савура і тисячі інших. Це викликало шалену лють у КПРС—КПУ. Адже з'ясувалося, що титанічна робота щодо моральної дискредитації ОУН і УПА була безрезультатною — в українському народі не вбито історичної пам'яті.

І тоді знову почала розкручуватися налагоджена машина брехні і провокацій. Керувала усім, як завжди, КПРС—КПУ. На XXVIII з'їзді КПУ була прийнята відома резолюція «Про спроби політичної реабілітації ОУН—УПА». Бюро Рівненського обкому компартії 26 лютого 1991 року прийняло постанову «Про заходи по реалізації в області резолюції XXVIII з'їзду Компартії України (протокол № 5, § 2). Постанова, що мала гриф «Возврату не подлежит. Уничтожить на месте по акту», намічала широку кампанію роздування істерії в області.

Серед заходів у пунктах 1, 2, 3 планувалося забезпечити участь партійного та ідеологічного активу в республіканській конференції «Діяльність ОУН і УПА», яку ЦК КПУ проводив у Луцьку, оперативне виявлення нових даних, архівних документів про діяльність ОУН і УПА, підготовку пропагандистських матеріалів, випуск листівок проти ОУН і УПА, створення ініціативних груп з числа комуністів — «науковців» і журналістів, проведення прес-конференцій і «круглих столів» «істориків», які «вивчають» діяльність ОУН і УПА.

Пунктом із цієї постанови міськкомам і райкомам КПРС—КПУ наказувалося забезпечити участь радянського і партійного активу в акціях по перезахороненню «жертв оунівських банд» на території Рівненської області, проводити мітинги, сходи і збори, де б засуджувалися спроби політичної реабілітації ОУН і УПА, надсилати телеграми до Верховної Ради республіки.

У пункті 6 комуністам — керівникам обкому комсомолу, раді ветеранів і профспілкам рекомендувалося прийняти заяви з осудом спроб реабілітації «бандерівщини».

Особливо цікавий пункт 4: «Продовжити практику скоординованих контрпропагандистських публікацій в засобах масової інформації і радіопередач, спрямованих на висвітлення історичної правди про злочинну діяльність ОУН—УПА, проти спроб реабілітації бандерівщини. Комуністам — керівникам управління КДБ по Рівненській області, облдержархіву подавати практичну допомогу журналістам у забезпеченні необхідними архівними матеріалами і документами...».

Відповідальними за виконання цієї постанови бюро обкому компартії визначило не тільки свій ідеологічний відділ, міськкоми і райкоми, а й комуністів — керівників УКДБ, облтелерадіокомітету, облпрокуратури, облсуду, облдержархіву, редакторів газет.

І це в той час, коли статті Конституції про керівну роль компартії вже були скасовані. Та існувала ще тоталітарна більшовицько-імперська система. І тяглася стара пісня: КПРС — КПУ дає наказ, архіви і КДБ дають «матеріал», прокуратура і суд їх «юридично обгрунтовують», газети і радіо поширюють, а разом з ними здійснюють пропагандистські кампанії «по засудженню ОУН—УПА» різноманітні підручні.

Після «гекачепівського» заколоту й заборони компартії антиукраїнська і, зокрема, антиоунівська та антиповстанська кампанія в області стихла. Секретна по-

станова
ртії свое

У цьо
на акти
державн
50-річни
УПА. Б
мірно,
України
докумен
вомірно
визволь
раїні ві
годні, н
УПА та
військов
мувань,
народу,
су учас
пошири
пільги
тової
завдані
про це
ненська
УРП щ
року на
Пізніше
ли РУХ
в'язнів
тство в
депутат
кий і В

Нині
ти якна
формац
і УПА,
них біл

Рівне

ЯХ ДО КОМПРОМІСУ

Переговори

...шньої Радян- ...початку вони ...адно й супе- ...о в чому це ...егоїстичністю ...перших днів ...інших учасни- ...московська ...к, наприклад, ...ія зажадала ...що становить ...від загальної ...и. Це законо- ...о різку нез- ...ників інших ...певною мірою ...а переговорах

...остання зму- ...прямого тис- ...нні своїх ін- ...дного манев- ...ю метою ро- ...ія запропо- ...еговорах як ...у методику ...показника» ...частки, котра ...ній республі-

...гає у вираху- ...ві площі те- ...и, чисельнос- ...а протяжності ...середньоариф- ...ефіцієнта по ...н, що беруть ...говорах.

...кої Федерації ...а, України — ... — 6,6, Мол- ...Грузії — 3,8 ... — 4,3, Вір-

...д теж не зна- ...и інших деле- ...ім, що значну ...гальненого по- ...й становлять ...чної тундри, ...Земля, Земля ...па, акваторії ...одовитого оке- ...Північного ...нгельської об- ...очі Карелії. ...броньовані ма ...артилерію, як, ...ську авіацію, ...в цьому стра- ...осторі через ...ній військовій ...и безглуздо. ...висновок, що ...у озброєння та ...и, що має ді-

статися Росії після розподілу, вона може розмістити лише в центральних районах на кордоні з Прибалтикою, Україною, Білоруссю.

Якщо згадати територіальні претензії, що періодично висловлюють державні діячі Росії до України, розігрування карти Криму, неконструктивну позицію щодо Чорноморського флоту та деякі інші дії, то можна зрозуміти, що перспектива одержання Москвою значного військового майна, яка випливає з методики «узагальненого показника», не лише насторожує, а й викликає найсерйозніші побоювання.

Запропонований Москвою показник навіть у загальному плані виявився вигідним і прийнятним лише для російської сторони з її великими північними територіями й низькою щільністю населення в цих районах. Усі інші європейські держави СНД (Білорусь, Молдова, Україна й закавказькі республіки), у свою чергу, володіють невеликими за розмірами територіями, але мають високу щільність населення й досить розвинену інфраструктуру.

Складність обстановки, що виникла на переговорах, визначалася ще й тим, що суверенні держави СНД цікавить, передусім, уже не колективна оборона, а національна безпека та оборонні можливості своєї держави у власних кордонах, а не кордонах військових округів. Зважаючи на все це, українська делегація запропонувала свій «усереднений критерій» до розподілу бойової техніки та озброєння, який, за нашим переконанням, дає змогу більш об'єктивно зробити розрахунки.

Він виводиться на підставі статистичного аналізу та визначення середньоарифметичної складової з таких показників:

1. Потрібної кількості звичайних озброєнь для кожної держави СНД з урахуванням порівняльного аналізу оперативно-стратегічної обстановки на момент підписання Договору (19.11. 1990 р.) і сьогодні;

2. Потреби конкретної держави СНД у звичайному озброєнні співвідносно до чисельності населення й кількості звичайних озброєнь у суміжних з нею країнах Східної Європи та Південно-Східної Азії;

3. Чисельності населення даної держави;

4. Обрахунку загальної квоти бойової техніки та озброєння регіональних рівнів, визначених Паризьким договором для центрального, флангового й тилового районів;

5. Потреби в озброєнні та бойовій техніці, що визначається національною концепцією військового будівництва конкретної держави.

Якщо виходити з положення, що Співдружність незалежних держав, як будь-який нормальний союз цивілізованих країн, має хоч найменші загальні стратегічні інтереси, то правомірним стає доказ, що кількість озброєння та бойової техніки, на яку в результаті розподілу можуть претендувати Україна, Білорусь і всі інші учасники переговорів, має відповідати тій частці відсотків від загальної кількості озброєння та бойової техніки, яку мала конкретна республіка колишнього СРСР на момент підписання Договору в 1990 році.

Визначення середньої за типами озброєння відсоткової частки нашої держави в загальній, встановленій для СРСР Договором, дає можливість вирахувати для України «усереднений критерій» розрахунків. Він становить 27,9 відсотка.

У ході чотирьох раундів зустрічей у результаті важкої й копіткої спільної праці вдалося зблизити і в головному узгодити рівні запитів на подільне озброєння Москви, Києва і Мінська в центральному районі. Та залишалися неузгодженими рівні держав Закавказзя й Молдови, з одного боку, і Росії — з іншого. Не вдалося усунути ці протиріччя і в ході п'ятого та шостого раундів зустрічей у квітні-травні цього року.

Ситуація, що склалася, викликала великий неспокій міжнародного співтовариства. Почали надходити численні письмові послання та усні заяви керівників та політичних діячів США, Канади, Німеччини, Франції та низки інших країн, у яких ті звертали увагу парламентів, урядів і глав держав колишнього СРСР на недопустимість затягування переговорів по розподілу звичайного озброєння Радянської Армії та на необхідність якнайшвидшого підписання угоди з цього питання й ратифікації її Верховними Радами.

Їхнім головним аргументом було те, що на початку липня поточного року в Хельсінкі відбудеться попередньо запланована зустріч глав держав — учасниць Наради з безпеки та співробітництва в Європі, до якої мають бути розв'язані всі проблеми щодо прийняття рішення про набуття Договором про звичайні збройні сили чинності. В руслі підготовки до неї 5 червня в Осло відбулася конференція всіх 29 країн — учасниць ДЗЗСЄ на рівні міністрів закордонних справ. Завданням цього форуму було констатувати, що передумови для набуття чинності ДЗЗСЄ виконані.

Ш[illegible] цієї конференції делегації України, Росії, Білорусі, Молдови, Вірменії, Азербайджану та Грузії знайшли прийнятний варіант угоди. Це дало змогу підписати на зустрічі 15 травня в Ташкенті спеціальну угоду про принципи та порядок виконання країнами СНД Договору про звичайні збройні сили в Європі.

Вадим ГРЕЧАНІНОВ,
генерал-майор, начальник Центру оперативно-стратегічних досліджень Головного штабу Збройних Сил України, кандидат військових наук;

Володимир ЛАРЦЕВ,
підполковник, кандидат філософських наук.

«У нас воля
виростала
Дніпром умивалась,
У голови гори
слала,
Степом
укривалась!»
Кров'ю вона
умивалась
А спала на купах,
На козацьких
вольних трупах,
Окрадених трупах!
Подивіться лишень
добре,
Прочитайте знову
Тую славу.
Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте
ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть...
та й спитайте
Тойді себе: що ми?
Чиї сини?
яких батьків?
Ким? за що
закуті?..

Т. Шевченко

братом Ва... польських ... Умані на л... На освічен... **чними зада... рнув увагу ... лович, при... ськовим к... своєму уря...** він уже ... рист. **Нер... екви зі спе... нями геть...** у відомих ... ринських ... ляє **хоро... здібності.** ...

Коли до... Мазепа і, ... визволити ... сковського ... рати собі ... призначив ... генеральни... потім — ... лом (п'ята... ській ієра... Скоропадс... саду пол... найбільших... дубського...

ГЕТЬМАН...

Дослідник В. Грабовецький у розвідці «Де могили українських гетьманів?» (журнал «Дзвін», № 11, 1990) детально розповів про смерть і поховання 40 українських козацьких вождів. І, підбиваючи підсумки, зазначив: немає сьогодні в Україні жодної несплюндрованої гетьманської могили, жодних незнищених гетьманських останків. Аналогічні думки висловлювали й інші історики, у тому числі й авторитет у дослідженні козацтва Олена Апанович.

А все ж такі останки є. Це поховання гетьмана Івана Скоропадського на Сумщині.

Чому ж цей факт досі не відомий іменитим науковцям? Але спершу кілька слів про І. Скоропадського, те, що знаємо з достовірних джерел.

1674 року Іван, онук соратника Б. Хмельницького, з...

1708 ро... відкрито р... нього при... вся старш... чоловік. С... Скоропадс... нуло його ... знаємо, ві... він, як і ... потім до ... ся за ту ... сті.

4 листо... Скоропадс... Глухова п... Той приз... гетьмана ... цю **посаду... го. Іван ... жалівся н... козаків ві... луботкові.** ... запахло гр... вили Скор... ти цареву...

Та Петр... **віряв нов... нові, нака...**

...ИРИГЕНТИ

Таємне стає явним

...бласті резолю- ...їзду Компар- ...протокол № 5, ...а, що мала ...ату не подле- ...жить на месте ...мічала широку ...дування істерії

...дів у пунктах ...увалося забез- ...партійного та ...активу в рес- ...конференції ...ОУН і УПА», ...проводив у ...тивне виявлен- ...х, архівних до- ...діяльність ОУН ...отовку пропа- ...матеріалів, ви- ...проти ОУН і ...ня ініціативних ...комуністів — ...журналістів, ...прес-конферен- ...столів» «істо- ...вчають» дія- ...УПА. ...цієї постанови ...і райкомам ...наказувалося

забезпечити участь радянського і партійного активу в акціях по перезахороненню «жертв оунівських банд» на території Рівненської області, проводити мітинги, сходи і збори, де б засуджувалися спроби політичної реабілітації ОУН і УПА, надсилати телеграми до Верховної Ради республіки.

У пункті 6 комуністам — керівникам обкому комсомолу, раді ветеранів і профспілкам рекомендувалося прийняти заяви з осудом спроб реабілітації «бандерівщини».

Особливо цікавий пункт 4: «Продовжити практику скоординованих контрпропагандистських публікацій в засобах масової інформації і радіопередач, спрямованих на висвітлення історичної правди про злочинну діяльність ОУН—УПА, проти спроб реабілітації бандерівщини. Комуністам — керівникам управління КДБ по Рівненській області, облдержархіву подавати практичну допомогу журналістам у забезпеченні необхідними архівними матеріалами і документами...».

Відповідальними за виконання цієї постанови бюро обкому компартії визначило не тільки свій ідеологічний відділ, міськкоми і райкоми, а й комуністів — керівників УКДБ, облтелерадіокомітету, облпрокуратури, облсуду, облдержархіву, редакторів газет.

І це в той час, коли статті Конституції про керівну роль компартії вже були скасовані. Та існувала ще тоталітарна більшовицько-імперська система. І тяглася стара пісня: КПРС — КПУ дає наказ, архіви і КДБ дають «матеріал», прокуратура і суд їх «юридично обгрунтовують», газети і радіо поширюють, а разом з ними здійснюють пропагандистські кампанії «по засудженню ОУН—УПА» різноманітні підручні.

Після «гекачепівського» заколоту й заборони компартії антиукраїнська і, зокрема, антиоунівська та антиповстанська кампанія в області стихла. Секретна постанова бюро обкому компартії своє віджила.

У цьому році, коли Україна активно розбудовує свою державність, виповнюється 50-річний ювілей створення УПА. Було б цілком закономірно, якби Верховна Рада України прийняла офіційний документ про визнання правомірності усіх національно-визвольних змагань в Україні від 1917 року до сьогодні, надала членам ОУН, УПА та інших українських військових і політичних формувань, що боролися за волю народу, міжнародного статусу учасників Руху опору та поширила на ветеранів УПА пільги ветеранів другої світової війни, відшкодувала завдані їм збитки. До речі, про це вперше заявила Рівненська крайова організація УРП ще 20 жовтня 1991 року на своїй конференції. Пізніше ці вимоги підтримали РУХ, Товариство політв'язнів і репресованих, Братство вояків УПА, народні депутати Микола Поровський і Василь Червоній.

Нині дуже важливо давати якнайбільше правдивої інформації про діяльність ОУН і УПА, про підступи проти них більшовицької агентури.

Іван ДЕМ'ЯНЮК.

Рівне.

І ПОСТАЄ МИНУ...

Його ім'я майже не відоме широкому загалові. Тільки фахівці-краєзнавці іноді натрапляли на його роботи у фондах «Відділу рукописів» ЦНБ імені Вернадського.

Завдяки йому, його вмінню незвично бачити те, що до нього бачили роками і віками, й ми бачимо минувшину, як яв. І цінність його доробку з плином часу лише зростає.

Про кого йдеться?

Мало хто знає, що Київ — батьківщина видової фотографії в Російській імперії. Саме тут були зроблені перші видові фотознімки (побудови Ланцюгового мосту через Дніпро). Це сталося приблизно 1852 року.

Перше фотоательє засноване в Києві у 1858 році. Відкрив його на Подолі заїжджий чужоземець Шарль Павло Гербст. На початку 60-х років XIX століття почали працювати фотографи І. Чехович, І. Гудовський та інші. Більшість фотографів-професіоналів ставилися до своєї праці передусім як до бізнесу. Вони, як правило, знімали портрети. І не варто їх за це карати. Справа була нова, її техніка коштувала великих грошей, а технологія вологого способу зйомки була ще й дуже копітка. Першим фотографом, який займався київською видовою фотографією, був Дмитро Гаврилович Біркин. Професіоналом у повному розумінні слова він не став, бо працював начальником Київського окружного військового управління, проте знімки робив на досить високому фаховому рівні.

У другій половині 60-х років видовою фотографією займалося вже чимало фотографів. Це також було пов'язано з комерцією, бо місцева людність і гості охоче купували альбоми з краєвидами Києва. Виходять друком цікаві серії знімків, до книгарень надходять різноманітні фотоальбоми, в яких зафіксовано для нащадків краєвиди старого Києва.

Приблизно в цей час і починає працювати фотограф-аматор Г. Чугаєвич, автор перших видових знімків.

Початкову освіту Чугаєвич здобув в Оршанському повітовому училищі. В 1844 році скінчив Київський університет св. Володимира, працював у різних навчальних закладах Південно-Західного краю, а в 1851 році отримав місце на кафедрі хімії в університеті. Через 10 років став професором. Поряд з суто науковою роботою займався укладанням книги «Фотографічні дослідження та складання посібника з фотографії».

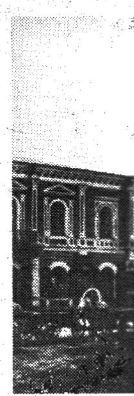
У 1870 році професор подає у відставку і присвячує себе улюбленій справі. В особистому житті Григорій Олександрович справляв враження дивака і оригінала, збирав різні художні речі, непогано малював. Його творчі здібності повною мірою розкрилися при фотографуванні видів Києва. Знімки Чугаєвича були цікаві за змістом, їх легко вирізнити з-поміж інших за художніми ознаками.

До свого захоплення професор ставився надзвичайно поважно. На фотографічну зйомку вирушала ціла процесія. Попереду чимчикувала людина в сірому вбранні старовинного крою, сірому циліндрі, з парасолькою. То був сам професор. За ним ішов його брат, Петро Олександрович. Він допомагав майстрові. Позаду, у комічному кепі, ступав ще один помічник — університетський сторож Василь. Він ніс апарат та особливу камеру для заливання пластинок. Всі три постаті зафіксовані на фотографіях. Любив позувати і сам майстер — Г. О. Чугаєвич.

Г. О. Чугаєвич дожив до дуже похилого віку і був похований на Шулявському кладовищі. І зараз, з відстані більш ніж у сто років, можна з певністю сказати, що праця професора Г. О. Чугаєвича на терені фотографічного мистецтва була значним доробком, особливо у збереженні історичної пам'яті про столицю України.

Геннадій ОНИЩЕНКО,
Сергій КІРЖАЄВ.

Київ.

На знім...
● Церкв... щі (1132—... товій площ... XVII—XIX ... ліворуч у ... дзвиниці, ... храму Фло... (первісні ... нено) та ... кільсько-П...

ГОЛОС України

...СУ

...отиріччя і в хо-
... шостого раун-
...ей у квітні-
...оку.
...що склалася,
...ликий неспокій
... співтовариства.
...дити численні
...ання та усні
...ків та політич-
...ША, Канади,
...ранції та низки
...у яких ті звер-
...рламентів, уря-
...жав колишньо-
... недопустимість
...ереговорів по
...вичайного озб-
...сь... Армії та
...ть ...швидшо-
... ... з цього
...ифікації її Ве-
...ами.
...вним аргумен-
...що на початку
...ого року в Хе-
...удеться попе-
...ована зустріч
...-учасниць На-
...и та співробіт-
...пі, до якої ма-
...озв'язані всі
...одо прийняття
...набуття Дого-
...ичайні збройні
... В... ...слі під-
...ї 5... ...вня в
...ся ...конферен-
...раїн — учасниць
...ні міністрів за-
...прав. Завдан-
...уму було кон-
...о передумови
...инності ДЗЗСЄ
...
... ...ференції
...ї... Росії, Бі-
...ви, Вірменії,
... та Грузії
...ийнятний варі-
...Це дало змогу
...устрічі 15 тра-
...ті спеціальну
...нципи та поря-
... країнами СНД
... звичайні збро-
...ропі.

...ЕЧАНІНОВ,
...ор, началь-
... оперативно-
... досліджень
...итаб ...брой-
...раїни, канди-
...их наук;

...р ЛАРЦЕВ,
...к, кандидат
...х наук.

...обкому компа-
...ила.
...ці, коли Украї-
...збудовує свою
... виповнюється
...ілей створення
...цілком законо-
...Верховна Рада
...яла офіційний
... визнання пра-
...х національно-
...магань в Ук-
... року до сьо-
... членам ОУН,
... українських
...олітичних фор-
...ролися за волю
...родного стату-
...Руху опору та
...етеранів УПА
...ів другої сві-
... відшкодувала
...тки. До речі,
... заявила Рів-
...ва організація
...ковтня 1991
... конференції.
...оги підтрима-
...риство політ-
...сованих, Бра-
...ПА, народні
...ола Поровсь-
...Червоній.
...важливо дава-
...е правдивої ін-
...іяльність ОУН
...дступи проти
...ької агентури.

...ЕМ'ЯНЮК.

«У нас воля
виростала
Дніпром умивалась,
У голови гори
слала,
Степом
укривалась!»
Кров'ю вона
умивалась
А спала на купах,
На козацьких
вольних трупах,
Окрадених трупах!
Подивіться лишень
добре,
Прочитайте знову
Тую славу.
Та читайте
Од слова до слова,
Не минайте
ані титли,
Ніже тії коми,
Все розберіть...
та й спитайте
Тойді себе: що ми?
Чиї сини?
яких батьків?
Ким? за що
закуті?..

Т. Шевченко

ГЕТЬМАН... У ЗОНІ

Дослідник В. Грабовецький у розвідці «Де могили українських гетьманів?» (журнал «Дзвін», № 11, 1990) детально розповів про смерть і поховання 40 українських козацьких вождів. І, підбиваючи підсумки, зазначив: немає сьогодні в Україні жодної несплюндрованої гетьманської могили, жодних незнищених гетьманських останків. Аналогічні думки висловлювали й інші історики, у тому числі й авторитет у дослідженні козацтва Олена Апанович.

А все ж такі останки є. Це поховання гетьмана Івана Скоропадського на Сумщині.

Чому ж цей факт досі не відомий іменитим науковцям? Але спершу кілька слів про І. Скоропадського, те, що знаємо з достовірних джерел.

1674 року Іван, онук соратника Б. Хмельницького, з братом Василем втікає від польських переслідувань з Умані на лівий берег Дніпра. На освіченого, з дипломатичними задатками козака звернув увагу гетьман І. Самойлович, призначив його військовим канцеляристом при своєму уряді. У 1676 році він уже старший канцелярист. Нерідко їздить до Москви зі спеціальними завданнями гетьмана. Бере участь у відомих кримських і чигиринських походах, де виявляє хоробрість і військові здібності.

Коли до влади прийшов І. Мазепа і, виношуючи намір визволити Україну з-під московського гніту, почав добирати собі адміністрацію, він призначив І. Скоропадського генеральним бунчужним, а потім — генеральним осавулом (п'ята особа в старшинській ієрархії). У 1706 році Скоропадський обійняв посаду полковника одного з найбільших полків — Стародубського.

1708 року Іван Мазепа відкрито рве з Москвою. До нього приєднується майже вся старшина, окрім кількох чоловік. Серед них був і І. Скоропадський. Що штовхнуло його на такий крок, не знаємо. Відомо, проте, що він, як і Павло Полуботок, потім до кінця життя карався за ту хвилину слабодухості.

4 листопада 1708 року Скоропадський прибув до Глухова перед очі Петра. Той призначив нові вибори гетьмана і рекомендував на цю посаду І. Скоропадського. Іван Ілліч відмагався, жалівся на старість, просив козаків віддати булаву Полуботкові. Цар розгнівався, запахло грозою. Козаки умовили Скоропадського виконати цареву волю.

Та Петро І все ж не довіряв новообраному гетьманові, наказав боярину Андрію Ізмайлову «бути при гетьмані», стежити за кожним його кроком. Скоропадський «своевольничал». Тому через рік цар присилає до Глухова ще одного резидента і два московські полки. Гетьманові силою диктують, як слід писати універсали, кого призначити полковниками. Козацтво, особливо січовики на чолі з І. Кириленком, бачать у гетьманові московську маріонетку.

Але І. Скоропадський, скільки міг у своєму трагічному становищі, намагався гальмувати втрату залишків української автономії під ударами колонізаторської машини, про що свідчать скарги резидентів на ім'я Петра І. Резиденти, проте, не знали того, що коштувало б Івану Іллічу голови: Скоропадський таємно налагоджує зв'язок з гетьманом в екзилі Пилипом Орликом, через довірених осіб бере участь у виробленні знаменитої Орликовської Конституції для України від 5 квітня 1710 року. Більше того, І. Скоропадський обіцяє зректися гетьманства на користь Орлика в разі, коли б тому вдалося повернутися в Україну.

А тим часом він робить у Глухові все, щоб мова діловодства лишалася українською, щоб виходили друком українські книги, ігнорує накази Петра І, спрямовані на знищення гетьманської держави. Петрові уривається терпець.

29 квітня 1722 року цар видає указ про створення Малоросійської колегії, яка фактично мала керувати Україною і прибрати від влади гетьманський інститут. Іван Скоропадський цього удару не витримав: тяжко захворів і 3 липня помер. А 5 липня був похований у збудованому ним монастирі в селі Гамаліївці нинішнього Шосткинського району. І монастир, і останки гетьмана (як і його дружини та дочки) вціліли, збереглися до сьогодні.

Чому ж, повторюю, про це не знають, не відають вчені? А дуже просто. Той монастир з гетьманським похованням перетворено на... відому на Сумщині гамаліївську зону, в якій відбувають покарання кримінальні злочинці. Нам вдалося розшукати тих, хто був у першій партії гамаліївських в'язнів. Від них довідалися, що домовини з останками гетьмана, його дружини і дочки було обережно вийнято зі склепу і переховано на вже тюремному подвір'ї. І склеп, і останки гетьмана та його сім'ї залишилися неушкодженими.

Вхід до зони суворо заборонено не тільки журналістам чи науковцям, не кожен представник влади виклопоче сюди собі перепустку. Начальство об'єкта і вищестоящеє його керівництво, мабуть, не дуже зацікавлені, щоб монастир і поховання знала громадськість, щоб пам'ятки потрапили в описи, реєстри, наукові розвідки.

Не будемо тут зважувати, чого більше — доброго чи злого — зробив для України І. Скоропадський. Не маємо нічого лихого до керівництва нинішнього закладу, навпаки дякуємо йому за доглянуті поховання. І все ж хіба годиться, щоб це місце, святе для кожного громадянина нашої держави, було обнесене колючим дротом і заповнене злочинцями?

З давньої і недавньої політики, спрямованої на викорінення всього національного, випливає, що зроблено це не випадково.

Постає питання: чи не час повернути Гамаліївський монастир історії, отже, народові? Бо ж доки бути нашій минувшині обплутаною колючим дротом? Розірвемо ж його, скажемо світові: ми є, ми — народ.

Григорій ХВОСТЕНКО,
краєзнавець.

Суми.

І ПОСТАЄ МИНУВШИНА, НІБИ ЯВ

Його ім'я майже не відоме широкому загалові. Тільки фахівці-краєзнавці інколи натрапляли на його роботи у фондах «Відділу рукописів» ЦНБ імені Вернадського.

Завдяки йому, його вмінню незвично бачити те, що до нього бачили роками і віками, й ми бачимо минувшину, як яв. І цінність його доробку з плином часу лише зростає.

Про кого йдеться?

Мало хто знає, що Київ — батьківщина видової фотографії в Російській імперії. Саме тут були зроблені перші видові фотознімки (побудови Ланцюгового мосту через Дніпро). Це сталося приблизно 1852 року.

Перше фотоательє засноване в Києві у 1858 році. Відкрив його на Подолі заїжджий чужоземець Шарль Павло Гербст. На початку 60-х років XIX століття почали працювати фотографи І. Чехович, І. Гудовський та інші. Більшість фотографів-професіоналів ставилися до своєї праці передусім як до бізнесу. Вони, як правило, знімали портрети. І не варто їх за це карати. Справа була нова, її техніка коштувала великих грошей, а технологія вологого способу зйомки була ще й дуже копітка. Першим фотографом, який займався київською видовою фотографією, був Дмитро Гаврилович Біркин. Професіоналом у повному розумінні слова він не став, бо працював начальником Київського окружного військового управління, проте знімки робив на досить високому фаховому рівні.

У другій половині 60-х років видовою фотографією займалося вже чимало фотографів. Це також було пов'язано з комерцією, бо місцева людність і гості охоче купували альбоми з краєвидами Києва. Виходять друком цікаві серії знімків, до книгарень надходять різноманітні фотоальбоми, в яких зафіксовано для нащадків краєвиди старого Києва.

Приблизно в цей час і починає працювати фотограф-аматор Г. Чугаєвич, автор перших видових знімків.

Початкову освіту Чугаєвич здобув в Оршанському повітовому училищі. В 1844 році скінчив Київський університет св. Володимира, працював у різних навчальних закладах Південно-Західного краю, а в 1851 році отримав місце на кафедрі хімії в університеті. Через 10 років став професором. Поряд з суто науковою роботою займався укладанням книги «Фотографічні дослідження та складання посібника з фотографії».

У 1870 році професор подає у відставку і присвячує себе улюбленій справі. В особистому житті Григорій Олександрович справляв враження дивака і оригінала, збирав різні художні речі, непогано малював. Його творчі здібності повною мірою розкрилися при фотографуванні видів Києва. Знімки Чугаєвича були цікаві за змістом, їх легко вирізнити з-поміж інших за художніми ознаками.

До свого захоплення професор ставився надзвичайно поважно. На фотографічну зйомку вирушала ціла процесія. Попереду чимчикувала людина в сірому вбранні старовинного крою, сірому циліндрі, з парасолькою. То був сам професор. За ним ішов його брат, Петро Олександрович. Він допомагав майстрові. Позаду, у комічному кепі, ступав ще один помічник — університетський сторож Василь. Він ніс апарат та особливу камеру для заливання пластинок. Всі три постаті зафіксовані на фотографіях. Любив позувати і сам майстер — Г. О. Чугаєвич.

Г. О. Чугаєвич дожив до дуже похилого віку і був похований на Шулявському кладовищі. І зараз, з відстані більш ніж у сто років, можна з певністю сказати, що праця професора Г. О. Чугаєвича на терені фотографічного мистецтва була значним доробком, особливо у збереженні історичної пам'яті про столицю України.

Геннадій ОНИЩЕНКО,
Сергій КІРЖАЄВ.

Київ.

На знімках Г. Чугаєвича:

● Церква Богородиці Пирогощі (1132—1136 рр.) на Контрактовій площі, перебудована у XVII—XIX століттях. На фото ліворуч у перспективі шпиль дзвіниці, бані Вознесенського храму Флорівського монастиря (первісні форми бань нині змінено) та початок вулиці Микільсько-Притиської (на сьогодні ряд споруд втрачено).

● Церква Св. Миколи (1715 р.) та дзвіниця Пустинно-Микільського монастиря (XVIII ст.), праворуч у перспективі — вул. Микільська (тепер Січневого Повстання — відтинок від ст. метро «Арсенальна» до пл. Слави) і дзвіниця Микільського військового собору (1750 р.).

● Церква Стрітення (1858 р.) на Сінному ринку (нині Львівський майдан). У перспективі праворуч — вулиця Стрітенська і ансамбль св. Софії, а ліворуч — вул. Велика Житомирська.

● Церква св. Володимира (Либідська) по Великій Васильківській (нині Червоноармійська вул.), тепер на її місці стоїть Палац культури «Україна».

З пошти

Пропонуємо увазі читачів та наших колег, журналістів-телевізійників декілька листів, що стосуються українського телебачення. Вони дещо «одностайні». Але протилежні думки в пошті «Голосу України» не зустрічалися.

Наш віз та їхня трійка

Ніде правди діти — українське телебачення надто вже захопилося публіцистикою. Людина не може зациклюватися лише на проблемах, їй потрібна розрядка, яка б допомогла подолати день прийдешній. Ось тут, на мою думку, і має стати у пригоді цікава телепередача. А таких, на жаль, на УТ як кіт наплакав. От і вимушений наш незалежний глядач дивитися російські канали, де і «багаті плачуть», і телемости, і різноманітні шоу-програми. На мою думку, настав час замінити коней у возі, що ледве плететься за останкінською трійкою.

Надія КОВАЛЬЧУК.

Ізяслав Хмельницької області.

Дивовижна пунктуальність

Мене бентежить наше телебачення. Росія так активно веде інформаційну боротьбу проти України, а ми начебто нічого не помічаємо, їдемо на своїх волах у червоних шароварах...

Кому, цікаво, прийшло на думку показувати програму «Тиждень» в неділю опівночі? Можливо, телевізійники мотивують це тим, що саме у цей час тиждень закінчується, події всі відбулися — можна й прокоментувати. Але для кого? Чи багато людей у такий час сидить перед телевізором? Переконаний, що більшість вже відпочиває. Відпочиває після того, як о двадцять першій годині «Останкіно» облило брудом Україну, а значить, і їх.

Ми завжди пасемо задніх. Невже це наша національна риса?

М. ПРОЦЮК.

Вільшани Харківської області.

Досить копіювання

І що це діється в незалежній Україні?! В державі, про яку високопоставлені особи заявляють з високих трибун: ми — європейська країна з 52-мільйонним населенням, з великими потенційними можливостями, працьовитим народом тощо. А що ця держава майже не друкує своїх газет, журналів, покірно зносить інформаційну агресію Московщини, яка постійно намагається роздмухати конфлікт між нами та росіянами, чомусь мовчать. Доки так буде?

Щоранку, готуючись до роботи, корисно було б дізнатися про новини в Україні та за її межами. Але ввімкнеш телевізор, і на тебе починає литися однобічна інформація з Москви. Наше ж телебачення розпочинає свою роботу тоді, коли більшість людей уже на роботі. Я пропонував би докорінно змінити роботу УТ. Досить копіювання. Україна — незалежна країна, і її телебачення має відповідати цьому статусу.

Василь ПОЄДИНОК.

Мелітополь.

ХВОРОБА З ПУШИНКИ

Екологія

Так звана біла тополя наприкінці весни й на початку літа буквально заповнює міста своїм пухом. Це створює проблему санітарно-гігієнічного захисту населення. Забруднення повітря пухом нерідко провокує виникнення або загострення алергічних хвороб, так званого полінозу, або сезонного катару.

У деяких великих містах, наприклад у Москві, ця проблема давно вирішена і досить просто: оті «пухові» тополі «підстригають», зрізуючи крону до самого стовбура, який досить швидко відновлює своє зелене вбрання.

У нас в Києві теж почали, було, це робити. Але з'явились публікації листів окремих «вболівальників» за долю тополі. Дехто у своїй некомпетентності і демагогічному запалі звинувачував організації, які проводили ту «стрижку», у «ворожому ставленні до дерев» тощо. На превеликий жаль, робота була припинена, а в багатьох містах вона і не починалася.

На це можна відповісти так. По-перше, конче потрібно дотримуватися здорового глузду та користуватись порадами фахівців, а не листами обивателів. По-друге, тополі не знищують, а лише «підстригають», підрізують крону, та й то далеко не у всіх, а лише у «пухових».

Зважаючи на важливість оздоровлення мікроклімату наших міст і недостатнє розуміння необхідності запобігання розповсюдженню рослинних алергенів у повітрі, слід дещо пояснити. Алергологія як наука виникла лише на початку нинішнього століття. Хоча алергічні хвороби й траплялися з давніх-давен, але досить рідко. А нині у розвинених країнах майже кожен четвертий, а іноді третій житель — алергік. Україна теж не відстає, а може, навіть випереджає деякі з країн у темпах поширення цієї хвороби, оскільки алергія — одна з хвороб нашого «цивілізованого» гігієнічного безкультур'я.

Алергічна чутливість до тополевого пуху — один із проявів так званого полінозу — хвороби, що виникає внаслідок алергічної чутливості до квіткового пилку рослин. Нерідко у хворого на поліноз алергічна чутливість виникає не тільки на пилок рослини, а й на саму рослину чи її продукти. Більш того, бувають випадки, коли сам вигляд рослини, квітів, трави, сінокосу в кіно чи на картині може викликати загострення хвороби.

Пух не є пилком цвітіння тополі. Вона вже давно відцвіла брунатними сережками, але у багатьох хворих поліноз починається саме з тополевого пуху. Потім він розвивається: алергічна чутливість виникає й на інші рослини, подовжується сезон катару, хвороба ускладнюється, стає щодалі тяжчою і згодом може дійти до розвитку бронхіальної астми.

Відмахуючись від того пуху, кандидат в алергіки раптом помічає, що наче простудився. Із закінченням «пухового» періоду може закінчуватись і сезон катару. Але пізніше, як правило, чутливість до рослинних алергенів поширюється і подовжується: хворий майже півроку не має спокою.

Буває, що й шкіра вражається. Іноді вона червоніє, як обпечена, вкривається пухирями, наче кропивою пожалена, або навіть пузирі водянисті виникають, як при опіку... Хвороба ця спадково не передається, але може передаватися схильність до неї. Така схильність може не проявитися протягом усього життя, коли уникати провокуючих причин. Особливо слід бути обережними щодо дітей, у яких є чи був так званий діатез. Коли виникли ознаки хвороби, треба, звичайно, звернутися до лікаря і ні в якому разі не займатися самолікуванням.

На превеликий жаль, поліноз досить важко піддається лікуванню. Значно важче, ніж багато інших алергічних захворювань. Тому головним у боротьбі з розповсюдженням цієї хвороби є запобігання їй. Це і загальна санація організму, і здоровий спосіб життя, не можна зловживати ліками, особливо антибіотиками, звичайно, оздоровлення навколишнього середовища.

У багатьох містах України є велика кількість зелених насаджень, чимало й диких пустирів. Найбільш високу алергічну активність мають різноманітні трави і бур'яни. Тому треба завчасно їх скошувати, не допускаючи до цвітіння. Це одночасно з «підстриганням» тополь зменшить загострення хвороби, а схильних до неї позбавить від загрози захворіти.

Оздоровлюючи мікроклімат міст, треба не тільки «підстригати» «пухові» тополі, а й заміняти їх іншими деревами під час озеленення міст. Щодо тополь слід зауважити, що вони, особливо старі дерева, часто мають масивну крону зі слабким трухлявим стовбуром. Через це стовбур або велике гілля часто обламуються, завдаючи значної шкоди будівлям, міським комунікаціям, особливо електричним і телефонним. Та й людині не пощастить, коли зненацька потрапить під гілку.

Крім того, ця порода тополі є розсадником багатьох комах, особливо молі. В період її роїння не врятовують ані закриті кватирки, ані протимоскітні сітки...

Забруднений пилом і вуличним брудом пух настирно лізе в вічі, ніс, вуха. Може, ця публікація нагадає всім міським господарям, що й цим лихом треба зайнятись, бо то не лише тимчасова неприємність.

Андрій МАРТИНЕНКО, кандидат медичних наук.

ДЖИНА — ПІД ЗЕМЛЮ?

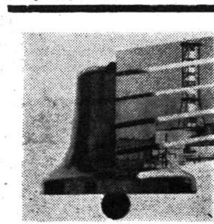
Чорнобиль

Коли в 1770 році французькому скульпторові Фальконе для відомої кінної статуї Петра І знадобився постамент, за дванадцять верст від Петербурга було знайдено велетенський камінь у сто тисяч пудів. Кілька місяців тягнули його до води. Потім побудували спеціальне судно. За перетягнення каменя-скелі Катерина II навіть повеліла викарбувати особливу медаль.

І ось коли, врешті-решт, притягли камінь на місце, з'ясувалося, що він занадто великий. Тож «шматочок» відкололи. Настав час урочисто відкривати пам'ятник, та поруч височіла сіра брила...

Іноземці за великі гроші запропонували подрібнити уламок. Та скільки людей треба, коней?! Ось тут і з'явився такий собі мужичок з сином та конем.

Через кілька днів викопав він величезну яму, та й почав помалу підкопувати під брилу, доки вона не сповзла вниз. Засипав її, зайву землю вивіз.

Три карбованці йому дали...

«Саркофаг» так само підкопати, звичайно, не можна. Принаймні доки не став він монолітом. Та все ж історія залишила нам дуже повчальний приклад.

Подолання неймовірних труднощів за будь-яку ціну, роздавання нагород супроводжували також будівництво і будь-якої АЕС, і «саркофага», який і є тим самим «шматочком», що відколовся від атомної енергетики і вже добре намуляв очі всьому світові.

Як його позбутися? І знов іноземці за великі мільярди пропонують свої проекти. Та чи не звернутися й цього разу до мудрості народної?

Ось що пропонує в своєму листі до редакції пенсіонерка з Кривого Рогу І. Польова: «А що, як не заливати рештки реактора бетоном, а приборкати його біологічним методом: закрити звичайною землею з насінням трави — люцерни, полину чи то ще якоїсь.

Робити це слід поступово. Спочатку засипати землею з насінням «кільце» навкруги «саркофага». Згодом траву скосити й засипати її в середину «кільця», зверху знову покласти невеликий шар землі. Нехай стара трава тліє, а нова росте. Робитимуть свою справу й гнильні бактерії. Так робити, доки рівні землі зовні і зсередини не зрівняються. Під цим «пирогом» можна руйнувати «саркофаг», а порожнини, які утворюватимуться, заповнювати тією ж біомасою. Врешті-решт утвориться однорідний «моноліт».

Площі зовні треба поступово розширювати, саджати на них кущі глоду, шипшини, дерева. Таким чином виникне красива рукотворна гора. Страшний джин, якого добули з надр земних «на користь людству», знову піде під землю».

Хтось, мабуть, вважатиме, що ми жартома надали слово Ірині Семенівні на шпальтах нашої газети. Втім, петербурзька контора будівель дозвіл на роботу тому винахідливому чоловікові теж надала жартома...

Останнє слово — за фахівцями.

Леонід ГАШИНЬ.

Думка науковців

РАДІАЦІЯ З ДИМОМ

ДО ЧОГО ПРИЗВОДЯТЬ ПОЖЕЖІ В 30-КІЛОМЕТРОВІЙ ЗОНІ

Ліс — своєрідний акумулятор радіоактивності. В лісових нетрях вміст радіонуклідів у сім-десять разів більший, ніж на луках, болотах тощо. Щільність забруднення в місцях пожеж — до 30 Кюрі/км². Вогонь і дим, немов насос, «перекачує» радіонукліди нагрітим повітрям у верхні шари атмосфери на висоту до 12 кілометрів.

Під час великого лиха можливий прорив навіть у стратосферу. І ось що цікаво. Якщо радіоактивна димоаерозольна хмара в нижній тропосфері (до 1,5 кілометра) існує тиждень, то в стратосфері цей період сягає кількох років. Радіонукліди з таких хмар поступово, протягом тривалого часу осідають на будь-якій відстані від пожежі. Таким чином, йдеться вже не про транскордонні, а про глобальні наслідки великих чорнобильських пожеж, яких вже було чимало. Горять ліси, торф'яники, будівлі тощо.

Площа території, що зазнала впливу чорнобильського викиду,— понад двадцять тисяч квадратних кілометрів. Отже, виникає потреба об'єктивно оцінити небезпеку, створити відповідні захисні заходи. На сьогодні виявляється, що в цілому проблема вивчена мало. Навіть побіжний погляд свідчить: потрібна спеціальна методика поводження з вогнем у Чорнобильській зоні. Адже мова не тільки про населення, яке зненацька може опинитися під радіоактивною хмарою, а й про тих, хто ліквідує пожежі: працівників лісових служб, механізаторів, корчувальників...

Радіація з димом, гадаємо, предмет серйозних і досконалих досліджень, результати яких не слід недооцінювати.

Иосиф АБДУРАГІМОВ, Андрій ОДНОЛЬКО, Вища інженерна пожежно-технічна школа.

Москва.

Брокерська фірма Товариства з обмеженою відповідальністю "КОМЕРЦІЙНІ СИСТЕМИ"

ПАНОВЕ!

Ми за карбованці у найкоротший термін придбаємо для Вас:
- ліс і пиломатеріали;
- офісні або побутові меблі;
- сталь, алюміній, чавун та інші вироби з металів;
- автомашини вітчизняні та імпортні будь-яких марок: нові або ті, що були в експлуатації;
- сантехнічні вироби;
- полістирол, поліетиленову плівку та іншу хімічну продукцію;
- верстати, обладнання;
- нерухомість,

а також тисячі найменувань інших потрібних Вам предметів, які виставлено на торгах найбільшої з українських бірж — Українській Універсальній Товарній Біржі, а також Українській біржі нерухомості, Українській столичній біржі.

У НАС НЕМАЄ ПРОБЛЕМ, ПАНОВЕ! ЇХ НЕ БУДЕ І У ВАС!

Для Вас ми працюємо без вихідних!
FAX: 224-43-20

Телефони у Києві
224-42-17
224-75-68
224-14-98

Новейшие PC/AT 286 и 386 фирмы Everest (USA) берете сегодня, а "деревянные" денежки возвращаете по частям — полгода.

В Торговом Доме ИТО продают

КОМПЬЮТЕРЫ В РАССРОЧКУ!

Достаточно заглянуть в Киеве на Майдан Нэзалэжности, 2 или позвонить по тел. (044) 229-80-95
229-83-76

Formula

Еще здесь меняют б/у PC/AT 286 на новые AT 386.

Нигде кроме как в Торговом Доме ИТО

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ (МІМ-КИЇВ)

Проводить конкурсний відбір кандидатів на 1993 рік навчання за програмою

Магістр ділової адміністрації

в галузі зовнішньо-економічної діяльності

Наша адреса: 252057 Київ пр. Перемоги, 54/1
тел. 446-2186, 441-2084, факс: (044) 446-2447

Тальнівський щебеневий завод (м. Тальне Черкаської обл.) обміняє новий автогрейдер марки ДЗ-143 на новий автобус марки ЛАЗ-42021.

Довідки по телефонах: 2-23-25; 2-30-06.

«ПЕЖО» дає вам статус, надійність, впевненість, а також свідчить про ваш бездоганний смак.

Генеральний імпортер *«Ілта Трейд Файненс С. А.»* продає зі складів у Києві та здійснює поставку за індивідуальними замовленнями легкових автомобілів і мікроавтобусів «ПЕЖО», забезпечує їх гарантійне та післягарантійне обслуговування.

За бажаннями замовника автомобілі та мікроавтобуси можуть обладнуватися дизельними або карбюраторними двигунами.

Оплата у ВКВ, обслуговування — за карбованці.

Телефон у Києві: (044) 229-44-09.

ФИРМА «ИЛИТАШ»

ДОНЕЦК

крупнейший поставщик офисного оборудования
предлагает:

компьютер «Lop-Top» — 90000
факс «Panasonic-50» — 115000
факс «Murata-750» — 90000
ксерокс «Canon FC-2» — 125000
калькуляторы «Citizen-868, 878, 888»—4000—46000
пишущая маш. «Olivetti» — 45000
автоответчик «Panasonic-2470» — 26000
радиотелефон «Panasonic-3720» — 26000
тонеры и картриджи «Canon» и «Sanyo»
холодильник «НОРД-226» — 3-х камерный—30000

Форма оплаты по вашему выбору.

Оптовым покупателям предоставляется скидка.

Возможна доставка по территории Украины

Фирма готова воспользоваться услугами посредников. Вы останетесь довольны качеством товаров и обслуживания.

Ваш офис — ваше лицо!

Тел. в Донецке (8-0622) 91-90-90, 91-90-21, 91-90-31. Факс: (8-0622) 91-90-41.

ЗАПОРОЖСКИЙ АВТОМОБИЛЬНЫЙ ЗАВОД

приглашает частных лиц, коммерческие организации и предприятия к взаимовыгодному сотрудничеству по реализации широкого ассортимента товаров народного потребления.

Оплата по договоренности.

Наши контактные телефоны: (0612) 69-46-09, 69-46-10.

Фірма «Аналітик» має практичний досвід проведення приватизації та апробовані методики оцінки вартості майна, що підлягає оренді, приватизації, а також внеску до статутного фонду підприємства з іноземним капіталом.

За бажанням замовників можуть бути надані методики або практична допомога.

З пропозиціями звертатися: **252025, м. Київ-25, а/с № 217; 252039, м. Київ-39, вул. Голосіївська, 7, к. 851—852.**

Тел. 265-84-62, 267-35-02.

Факс: 265-84-62

НВП "Зодіак" пропонує оргтехніку провідних фірм Заходу

НИЗЬКІ ЦІНИ, ОПТОВА СКИДКА

Комп'ютери 386/387 SX, 20Мгц, 2МБ, 120МБ/18мс, 5.25", ULTRA VGA, миша. Ціна: без принтера = 310-325 т.крб., з принтером Хюндай 920 = 340-355 т.крб., а також комплектуючі до них.

Радіотелефони AT&T 4400 (США), радіус зв'язку 500 м, селекторний зв'язок INTERCOM, повтор останнього номера, сучасний дизайн, ціна 10,5-12,0 т.крб.

Телефони-автовідповідачі багатофункціональні фірма SONY, марка IT-A750, ціна 16-20 т.крб.

Оптовим покупцям встановлені призи— автомашина BMW-520 і моноблок ORION Combi 3690

НАША АДРЕСА: 252113, Київ, вул. Пархоменка, 53, тел. (044) 446-73-86, 446-78-12

«ТАВРІЯ» — ЧЕМПІОН УКРАЇНИ!

Футбол

«Таврія» (Сімферополь) — «Динамо» (Київ). 1:0 (0:0). Фінальний матч чемпіонату України з футболу у вищій лізі. Львів. Стадіон «Україна». 21 червня. Ясно. 29 градусів. 38000 глядачів.

Судді: В. П'яних, Є. Канана, О. Чорний (усі — Донецьк).

«Таврія»: Колесов, Шевченко, Турчиненко, Головко, Вишняускас, Воронежський, Опарін (Михайлус, 77, Єсін, 89), Алібаєв, Гетиков, Гладишев, Новиков.

«Динамо»: Мартінкенас, Лужний, Безсмертний (Матвєєв, 53), Алексаненков, Шматоваленко, Ковалець, Ю. Мороз, Заєць, Саленко, Беца, Шаран (Грицина, 77).

Гол: Шевченко (77). Попереджено Вишняускаса.

Завершився матч. Величезна аудиторія львівського красеня-стадіону «Україна» голосно вітала першого чемпіона нашої незалежної держави, віддаючи данину шани мужності, самовіддаості, стійкості кримського клубу.

І особливо радісне захоплення на трибунах вибухнуло, коли, здійснюючи коло пошани, гравці «Таврії» підняли над своєю переможною колоною синьо-жовтий Державний прапор України. Розчулені люди скандували: «Молодці!», «Слава!». Це була, як на мене, найвища емоційна точка чемпіонату.

Стосовно ж самого поєдинку між таврійцями й іменитими киянами, то він мав свій особливий сюжет. Хоча на гру обох колективів, звичайно ж, вплинула страшна задуха. Кияни спершу були активнішими. Сімферопольці ж свій перший удар по динамівських воротах зробили лише на 20-й хвилині. Але потім сильним ударом привернув до себе увагу капітан кримчан 32-річний Сергій Шевченко. І надалі він був головним персонажем на смарагдовому полі. Його потужні постріли зі штрафних, активні підключення до атаки, вміння організувати наступ викликали захоплення.

І після перерви Шевченко нагадав про себе сильним ударом зі штрафного, який пробив стінку, але Мартінкенас був насторожі.

А от у динамівців абсолютно нічого не виходило попереду. Та й були вони якимись млявими і, як мені здалося, байдужими. Лише один Лужний був схожий на ту людину, якій кортіло стати чемпіоном країни. Щоправда, кияни могли відкрити рахунок (це було ще в першому таймі), коли гарматний удар Зайця припав на перекладину. У той момент Колесов трохи розгубився, бо стояв в іншому кутку воріт. Більше нічого загрозливого кияни так і не створили.

Відчувалося, що «Таврія» обов'язково постарається зробити вирішальний випад. І цей момент настав на 77-й хвилині зустрічі, коли було подано кутовий з правого краю і Шевченко в стрибку головою влучно пробив. Надалі у сімферопольців вистачило і сил, і вміння утримати переможний результат і вписати свої імена в новітню історію українського футболу.

— Особливо хочу привітати тренера «Таврії» Анатолія Заяєва, — сказав на післяматчевій прес-конференції голова Федерації футболу України Віктор Банников, — і побажати його колективу успіху восени, коли кримчани репрезентуватимуть Україну в Кубку чемпіонів...

Ну, а сам Анатолій Миколайович Заяєв, мабуть, переживав один з найщасливіших моментів у своєму житті.

— Якщо відверто, то не сумнівався, що ми виграємо, — сказав він, відповідаючи на запитання вашого кореспондента. — Єдине, що непокоїло, так це відсутність провідних гравців: Гудименка, Андреєва, Бойка, Шейхаметова. Втім, і за таких умов вдалося виконати план на головну гру сезону. Скажу й про те, що «Таврія» цілком заслужила на цей успіх. Наша команда лідирувала протягом усього чемпіонату. Вважаю, що ми не програли жодної гри (у Шепетівці сімферопольці поступилися на 89-й хвилині, пропустивши м'яч з пенальті. До речі, як стверджують очевидці, гравець, якого зупинили недозволеним прийомом, перед цим отримав м'яч, перебуваючи в офсайді метрів п'ять).

— Як оцінюєте гру суперника?

— Гра динамівців (цей колектив поважаю, скільки себе пам'ятаю, і вболіваю за нього) мені відверто не сподобалася. Втім, повторюю, наші гравці не боялися суперника. Як правило, більшість тремтить перед динамівцями, ще не вийшовши на поле. Нам же вдалося настроїти хлопців психологічно належним чином. Вони, як на мене, були розкуті, грали, як лягало на душу. Ще один важливий фактор: ми вже здобули як мінімум «срібло» і путівку на єврозмагання. Отож, за програш нам би ніхто голови не повідрубував.

— Що можете сказати в цілому про чемпіонат, що завершився?

— Він мені дуже сподобався. Я безмежно щасливий, що нарешті маємо змогу грати в рідному домі, а не на чужині. У нашій підгрупі головним конкурентом був «Чорноморець» — дуже цікавий ансамбль. Але нам пощастило відібрати в одеситів три очка. Відносно інших двох представників колишньої всесоюзної вищої ліги, то, скажімо, донецький «Шахтар» у своєму складі не має таких вправних виконавців, як «Чорноморець». Ну, а запорізький «Металург» узагалі досить слабка команда...

Анатолій Заяєв усе своє життя йшов до цієї видатної події. Сам колись грав у рідному Сімферополі в міському чемпіонаті. Багато сезонів був начальником «Таврії». А коли нинішнього року йому довірили місце головного тренера, одна з популярних кримських газет поставила запитання: «А чи не запізно зробили таке призначення?». Виходить, що дуже вчасно.

— Сьогодні ми повертаємося додому, — продовжив А. Заяєв, — а завтра почну підготовку до наступних стартів. Треба багато зробити, зокрема, доукомплектувати склад. Ми ж тепер чемпіони однієї з найбільших держав Європи. Це і велика честь, і великі обов'язки...

Генеральним спонсором вирішальних матчів чемпіонату нашої країни був Акціонерно-комерційний банк «Аваль» (голова правління — Федір Шпиг). Акціонерний банк «Інко» виділив 100 тисяч карбованців — приз чемпіонові. Багато зробив для проведення заключної частини турніру «Інфоспорт» (президент — Володимир Лашкул). А газета «Киевские ведомости» встановила приз для гравця, який заб'є останній гол у чемпіонаті. Той, що забив Сергій Шевченко, виявився золотим.

А напередодні в Запоріжжі в матчі за бронзові медалі дніпропетровський «Дніпро» переміг донецький «Шахтар» — 3:2.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Львів — Київ.

Фото Миколи БОЧКА.

Футбол, чемпіонат Європи

ФРН — ?

Перший півфінальний матч: Швеція — ФРН — 2:3 (0:1). Голи забили: Хесслер (11), Рідле (59, 89) — у збірної ФРН; Бролін (65, з пенальті), Андерссон (90) — у збірної Швеції.

Дивлячись перший півфінальний матч європейської першості, намагався уявити на місці одного з півфіналістів збірну СНД. Не вдалося викликати в уяві загальмований футбол у виконанні команди Бишовця поруч із швидкими шведами й німцями.

І хоча дев'ять днів тому збірній СНД вдалося нав'язати свій повільний темп команді Німеччини, цього разу, мабуть, тихохідний півзахист і невиразний напад був би зметений шведським або німецьким ураганом атак. Обидві команди діяли на таких швидкостях, які навряд чи витримали б наші футболісти. І ще одне. Збірна СНД була не просто повільною, а інертною на полі. Мабуть, не цікавлять уже колишніх радянських майстрів навіть премії у мільйони карбованців, а про своїх прихильників вони навряд чи й думали у Швеції. Півфіналісти ж у недільному матчі грали і для мільйонів глядачів Європи. І спасибі їм за це.

Вчора пізно ввечері визначився і другий фіналіст. На жаль, назвати його ми не можемо, бо газета підписана до друку ще до початку матчу Голландія — Данія.

Нагадаю, що фінальний матч чемпіонату Європи буде зіграно 26 червня.

Сергій **ЯРОСЛАВОВ.**

Перша ліга

«ПРИЛАДИСТ» І «МЕТАЛУРГ» ЗНОВУ ЛІДИРУЮТЬ

«Верес» і в цьому турі розчарував своїх прихильників, які вважали, що поразка у Києві — прикрий виняток. У Черкасах лідер намагався вирвати два очка в іншого аутсайдера, але «Дніпро» цього разу захищався без помилок. А на 28-й хвилині Демченко влучив у ворота лідера. Відіграти цей гол «Верес» так і не зумів.

Не буде легким для рівненської команди і наступний матч в Олександрії. У минулому турі «Поліграфтехніка» на останній хвилині забила зусиллями Боровського переможний гол у ворота «Полісся». А відкрив рахунок у матчі Мальованець на 33-й хвилині. Та на 67-й Присянюк зрівняв його. А потім «Поліграфтехніка» додала у швидкості і перемогла — 2:1.

Мукачівський «Приладист» провів важкий матч з «Десною», яка не втрачала надію наздогнати лідерів. Та на 53-й хвилині нападаючий господарів Решко примусив розпрощатися футболістів «Десни» з сподіванням на перемогу в групі.

Після поразки від «Кривбасу» на своєму полі нікопольський «Металург» вирішив відігратися на «Азовці» у Маріуполі. Альошин (38) і Пантилов (41) вже у першому таймі довели перевагу лідера. Та варто було гостям заспокоїтися, як господарі скоротили розрив у рахунку (75-а хвилина). Правда, Костиков на 83-й хвилині знову засмутив прихильників «Азовця». Однак через п'ять хвилин Макаренко забив ще один м'яч у ворота «Металурга». На більше у господарів не вистачило ні сил, ні часу. Поразка — 2:3.

Цікавим був матч в Очакові, де «Артанія» приймала «Ворсклу». У першому колі полтавська команда перемогла очаківців 2:0. Саме з таким рахунком «Артанія» виграла тепер удома. Красиві м'ячі забили Бугай (32) і Слободський (53).

У цьому турі зафіксована лише одна нічия, що свідчить про безкомпромісність на фініші чемпіонату. У Дрогобичі молодь київського «Динамо» відстояла свої ворота від атак досвідчених футболістів «Галичини».

Результати інших матчів у першій групі: СКА — «Поділля» — 1:3, «Кристал» (Чортків) — «Автомобіліст» — 1:0, «Сталь» — «Чайка» — 3:1. У другій: «Скала» — «Хімік» — 4:0, «Закарпаття» — «Вагонобудівник» — 2:0, «Рось» — «Шахтар»-2 (Донецьк) — 4:0, «Чорноморець»-2 — «Шахтар» (Павлоград) — 2:3.

«Приладист» лідирує у першій групі з 31 очком, у «Поліграфтехніки» — 29 очок, у «Вереса» і «Кристала» (Чортків) — по 28, у «Десни» — 27.

У другій групі на перше місце знову вийшов «Металург», що має 36 очок, у «Кривбаса», який відпочивав, залишилося 35, у «Росі» й «Закарпаття» — по 28 очок.

Завтра відбудуться матчі 27 туру.

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61, 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рукописів не повертаємо

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 419346.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

Зам. 0311116.